

NORSK LOVTIDENDE

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 27	Utgitt 17 juli	1935
--------	----------------	------

Rundskrivelse nr. 2 fra Finansdepartementet vedrørende omsetningsavgift. 4 juli.

Nærmere forklaring til avgiftsbeslutningen.

Ved rundskrivelse nr. 1 vedrørende omsetningsavgift av 21 juni d. å. utsendte departementet meddelelse om stortingsbeslutning angående utskrivning av omsetningsavgift til statskassen for budgettåret 1 juli 1935 til 30 juni 1936. Som bilag til rundskrivelsen var inntatt den kongelige kunngjøring angående omsetningsavgiften og de bestemmelser om beregningen og opkrevingen av avgiften som er utferdiget ved kongelig resolusjon.

I nærværende rundskrivelse skal departementet gi endel nærmere forklaringer til de enkelte bestemmelser i den foreliggende avgiftsbeslutning. Departementets bemerkninger vil bli knyttet til de enkelte paragrafer.

Denne rundskrivelse blir, likesom rundskrivelse nr. 1, av vedkommende ligningssekretær (ligningschef) eller i tilfelle ligningsnevndens formann, å utlevere til enhver som mener å ville bli avgiftspliktig.

Til § 1.

Avgift erlegges efter denne bestemmelse med 1 % av beløpene ved de salg som efter de følgende bestemmelser i beslutningen er avgiftspliktige.

Til § 2.

I denne paragraf inneholdes hovedbestemmelsen om avgiftspliktens omfang. Med enkelte i beslutningen nærmere angitte almindelige og spesielle undtagelser er ethvert salg av en vare gjenstand for avgiftsplikt.

Avgiftsplikten inntreder således i sin almindelighet bare hvor det foregår et salg. Som nedenfor forklart er dog med salg likestillet enkelte andre omsetninger som faktisk har karakteren av salg. Under avgiftsplikten inngår ikke gaverettshandler og heller ikke avslutning av leie eller lignende. Imidlertid vil avgiftsplikt inntre når en vare over-

4 juli. dras mot vederlag forsåvidt det i realiteten tilsiktes en endelig avhendelse, selv om salgsavtalen er forbundet med en leieavtale (salg på avbetaling).

Avgiftsplikten rammer bare salg av varer.

Salg av fast eiendom, skib, patenter, verdipapirer, fordringer og annet som efter almindelig sprogbruk ikke kan betegnes som vare, omfattes ikke av avgiftsplikten. Heller ikke ydelse av en tjeneste — en arbeidsprestasjon — som ikke foreligger inkorporert i en vare.

Avhendelse av et hus eller skib i ferdig tilstand er ikke å regne som varesalg. Salg av materialer til bygning av hus eller skib må derimot betegnes som varesalg, jfr. den heromhandlede paragrafs fjerde ledd, som vil bli nærmere omhandlet nedenfor.

Den viktigste undtagelse fra avgiftsplikten er den som følger av denne paragrafs første ledd, hvorefter salg av en vare er avgiftspliktig «medmindre det skjer fra produsent enten til erhvervsdrivende som omsetter vare av vedkommende slags i sin erhvervsvirksomhet eller til produsent som bruker vare av vedkommende slags som råstoff eller halvfabrikat i sin vareproduksjon». Den her nevnte begrensning medfører at det første ledd i omsetningen av en ferdig vare i meget betydelig utstrekning vil bli undtatt fra avgiftserleggelse. En produsent vil nemlig i henhold til denne undtagelse uten erleggelse av avgift kunne selge de av ham selv produserte varer til enhver handlende som selger varer av vedkommende slags. På samme måte kan en produsent, som frembringer råstoff eller halvfabrikat, uten erleggelse av avgift selge disse varer til en annen produsent som bruker varer av vedkommende slags som råstoff eller halvfabrikat i sin vareproduksjon. Hvad der skal forstås ved uttrykkene «råstoff» og «halvfabrikat» er nærmere angitt i § 5.

Som det fremgår av det anførte vil en produsents salg som regel bare bli avgiftspliktig når salget utgjør det siste ledd i omsetningen av vedkommende vare som sådan. Når det gjelder forbruksartikler vil i sin almindelighet avgiftsplikt inntre forsåvidt salget skjer direkte fra produsenten til det forbrukende publikum. Gjelder det varige driftsmidler eller andre formuesgjenstander av varig art, vil avgiftsplikt foreligge når salget skjer direkte fra produsenten til den som skal bruke vedkommende driftsmiddel, f. eks. en maskin, i sin virksomhet eller til den som skal bruke den varige formuesgjenstand, f. eks. et innbo eller en motorvogn.

Det må merkes at avgiftsfritagelsen for produsents salg er begrenset til å gjelde i de tilfelle hvor salg foregår til erhvervsdrivende som i sin erhvervsvirksomhet omsetter eller

4 juli

i sin vareproduksjon — som råstoff eller halvfabrikat — bruker vare av vedkommende slags. Som følge herav vil f. eks. en kjøpmann som bare handler med skotøi ikke uten erleggelse av avgift kunne kjøpe fra en produsent toalettartikler eller husgeråd. For ham må kjøpet av slike artikler forutsettes å skje til eget bruk, salget til ham blir følgelig det siste salg av vedkommende vare, og det er da etter avgiftsbeslutningens hovedregel gjenstand for avgiftserleggelse. Det er således ikke i og for sig tilstrekkelig legitimasjon for avgiftsfritagelse at et salg er skjedd til en handlende i sin almindelighet. Dersom kjøperen handler med varer av mange forskjellige slags, som f. eks. en landhandler, vil man dog i almindelighet måtte la et salg til ham av vanlige varer passere avgiftsfritt. Det er nemlig ikke stillet som betingelse for avgiftsfrihet at de spesielle gjenstander som selges, skal omsettes i kjøperens egen erhvervsvirksomhet. Det er forsåvidt tilstrekkelig at det gjelder «vare av vedkommende slags».

Under uttrykket «produsent» inngår ikke bare enhver som driver industriell eller håndverksmessig tilvirkning eller husflid, men også enhver som ellers frembringer varer f. eks. ved utnyttelse av sin eiendom. Etter § 5 i avgiftsbeslutningen inngår således under nevnte uttrykk bl. a. den som driver fiske, gårdsbruk med binæringer, husdyrhold, havebruk, skogbruk, grubedrift, stenbrudd og lignende samt jakt og fangst. Videre vil under uttrykket «produsent» inngå den som forhandler eller bearbeider varer, også hvor vedkommende bare utfører et enkelt ledd i den tilvirkningsprosess den ferdige forbruksvare må gjennomgå.

Hvor bearbeidelsen er av mindre vesentlig betydning vil det dog, for at vedkommende skal bli å betrakte som produsent, kreves at det etter gjeldende praksis inñnen branchen eller forhold av mere spesiell art, f. eks. tillempning etter et lokalt markeds spesialkrav, er naturlig at bearbeidelsen, ikke bare for det enkelte tilfelle, men som tilvirkning drevet som næringsvei, foregår på annen hånd enn hovedtilvirkningen.

Når virksomheten bare består i sortering, pakning, nedlegning eller lignende av varer er det ikke produksjon i avgiftsbeslutningens forstand.

Likestillet med produsent er etter § 5 tredje ledd meieri som eies av leverandører, forsåvidt angår salg av frembringelser av leverandørenes gårdsbruk.

Efter bestemmelsen i § 2 annet ledd, vil en selger måtte erlegge avgift så vel av salg han selv eller hans betjening avslutter som av salg som avsluttes for hans regning av byselger, handelsreisende, agent eller kommisjonær.

4 juli.

Hvor det er stiftet en organisasjon — en «salgscentral» — som ikke selger varer for egen regning, men bare forhandler varer for medlemmene og gir disse oppgjør når varene er solgt, vil salget måtte regnes som foregått fra vedkommende medlem direkte til kjøperen. Det salg som centralen formidler skjer da for oppdragsgiverens regning og anses for hans salg. Hvorvidt det i et sådant tilfelle foretas salg for egen regning eller ikke, vil måtte avgjøres etter de faktiske forhold.

Det samme gjelder hvor varer forhandles gjennom en «representant» for innenlandsk produsent eller et utenlandsk firma. Hvorvidt representanten her skal regnes som selvstendig handlende som omsetter for egen regning eller bare som agent eller kommisjonær, så at salget skjer for oppdragsgiverens regning, må avgjøres etter forholdet som det faktisk foreligger.

Efter § 2 tredje ledd er salg til samvirkelag fra medlemmer og samvirkelags salg til medlemmer avgiftspliktig. Bestemmelsen tar sikte på tilfelle hvor der er stiftet eget lag eller selskap. Hvor flere personer leilighetsvis eller fra tid til annen foretar fellesinnkjøp uten at det er dannet noget eget selskap til å formidle innkjøpene, vil forholdet måtte anses som salg direkte fra den som fellesinnkjøpet foretas hos og til den enkelte varemottager.

Efter samme ledd i § 2 inngår under uttrykket salg også «levering av varer som er produsert på bestilling såfremt det for produksjonen nødvendige materiale helt eller hovedsakelig er ydet av produsenten». Efter paragrafens fjerde ledd gjelder det samme «levering av varer i forbindelse med utførelse av en arbeidsydelse selv om varens anvendelse inngår som et ledd i arbeidsydelsens utførelse».

Til belysning av den forskjell som består mellom de her angitte arter av leveringer, er i forarbeidene til avgiftsbeslutningen anført følgende: «Ydelse av et arbeide som ikke foreligger inkorporert i en vare, skal efter forutsetningen ikke inngå under skatteplikten. At en vare som sådan er frembragt ved en arbeidsydelse medfører selvsagt ikke nogen begrensning i skatteplikten for salget av varen. Dennes verdi som sådan beror i så fall for en større eller mindre del nettopp på arbeidsydelsen. På den annen side vil ikke den omstendighet at en tjenesteydelse ledsages av en varelevering medføre at tjenesteydelsen som sådan blir skattepliktig. Skatteplikten vil her være begrenset til leveringen av varen».

Som eksempler er i forarbeidene nevnt på den ene side en skredders levering av en dress hvortil han har benyttet tøy og forsaker av egen beholdning, på den annen side en

rørleggerforretnings levering av varer som kraner, kuplinger, rør i forbindelse med utførelse av rørlegger-installasjoner, eller et elektrisk installasjonsfirmas levering av kabel, brytere, isolatorer, elektriske lamper i forbindelse med elektriske installasjonsarbeider. 4 juli.

Resultatet blir da at ved alt salg av ferdige varer vil avgift bli å erlegge av hele salgsbeløpet (forutsatt at salget ikke kommer inn under de almindelige eller spesielle undtagelser). Ved levering av varer i forbindelse med utførelse av en arbeidsydelse erlegges avgift av salgsbeløpet for varene, men ikke av vederlaget for arbeidsydelsen. Det må således av vedkommende selgers regnskap fremgå hvilken del av vederlaget for den utførte arbeidsprestasjon som må regnes å angå henholdsvis leverte materialer og betalingen for det utførte arbeide.

Utføres et arbeide av en som ikke samtidig tillegger materialet, vil den som utfører arbeidet ikke få å svare nogen omsetningsavgift. Dette vil således bli tilfelle hvis en skredder lager klær hvortil materialene i det vesentlige tilveiebringes av kundene.

Efter § 2, femte ledd, er med salg likestillet bytte og levering av varer som godtgjørelse for mottatte tjenester eller ydelser samt uttagning av varer til eget bruk ved den som foretar eller lar foreta avgiftspliktig salg. Forsåvidt angår bytte må det merkes at avgiftsbeslutningen prinsipielt regner dette som to salg, således at hver av partene blir avgiftspliktige for verdien av den stedfunne levering. I begges regnskap må vedkommende omsetning noteres som salgsbeløp. Som salgsbeløp regnes i disse tilfelle «den almindelige salgspris i smått for den leverte vare på vedkommende tidspunkt», jfr. § 2 i bestemmelsene om beregning og opkreving av omsetningsavgiften.

Det må imidlertid ved «bytte» merkes at den ene parts levering av varene kan være avgiftspliktig, mens den annen parts levering er fritatt for avgift. Dette vil således inntreffe hvis f. eks. en kjøpmann leverer varer til en gårdbruker som til gjengjeld leverer frembringelser fra sitt eget gårdsbruk. Efter avgiftsbeslutningens § 4, bokstav d, som vil bli omhandlet nedenfor, er nemlig gårdbrukerens salg i dette tilfelle undtatt fra avgiftsplikten, mens en tilsvarende fritagelse selvsagt ikke gjelder for kjøpmannens salg. Ved levering av varer som godtgjørelse for tjenester eller ydelser vil den som leverer varene i prinsippet være avgiftspliktig. Også i dette tilfelle vil det kunne hende at leveringen av varer blir undtatt fra avgiftsplikt efter de spesielle undtagelser i skattebeslutningens § 4, jfr. særlig bokstav d og e.

4 juli. Likestillet med salg er som nevnt også uttagning av varer til eget bruk ved den som foretar eller lar foreta avgiftspliktig salg. Efter denne bestemmelse vil således en kjøpmann være avgiftspliktig for verdien av de varer han uttar til husholdningen. Derimot er en gårdbruker ikke avgiftspliktig for de varer av egen avl som han uttar til husholdningen, fordi de salg han foretar som regel vil være undtatt fra avgiftsplikt på grunn av undtagelsesbestemmelsen i § 4 d.

Med hensyn til hvad der regnes som salgsbeløp gjelder i de her nevnte tilfelle det samme som ved bytte.

Til § 3.

I denne paragrafs første ledd bestemmes: «Skjer salget fra butikk, anses det i et hvert tilfelle som avgiftspliktig». I anledning herav bemerkes at bestemmelsen neppe får nogen selvstendig betydning undtagen for de tilfelle hvor en produsent selv har butikk og selger sine frembringelser derfra. Hvis så er tilfelle vil produsenten for dette salgs vedkommende ikke opnå de fritagelser som ellers tilkommer ham efter avgiftsbeslutningens § 2, første ledd. Uansett om salget skjer til erhvervsdrivende som der nevnt, vil salget være avgiftspliktig når det foregår fra butikk.

Forsåvidt det gjelder utsalgssted som drives av en handelende, som ikke samtidig er produsent, vil bestemmelsen i § 2, første ledd, ikke få nogen selvstendig betydning, idet salget uansett denne bestemmelse vil være avgiftspliktig overensstemmende med avgiftsbeslutningens hovedregel. Det vil derfor under den her nevnte forutsetning være uten betydning om vedkommende utsalgssted har karakteren av butikk eller ikke. Salget er i ethvert tilfelle avgiftspliktig, også om utsalgsstedet ikke kan betegnes som butikk. Da det ikke er gjort nogen almindelig undtagelse for omførselshandel går for øvrig også salg ved omførsel inn under avgiftsplikten.

Forsåvidt angår forholdet mellem § 3, første ledd, og § 4, skal man gjøre opmerksom på, at hvor ikke annet uttrykkelig er sagt, vil salg som efter § 4 er undtatt fra avgiftsplikt, også være undtatt for det tilfelle at det skjer fra butikk. Dette kan få praktisk betydning for de salg som nevnes under bokstavene i og j. Ved bokstav d og e er det for øvrig, som foran påpekt, uttrykkelig angitt at de der nevnte undtagelser ikke gjelder ved salg fra butikk.

Til § 4.

Ved denne paragraf er det gjort en del spesielle undtagelser fra avgiftsplikten. Av disse undtagelser skal man særlig fremheve følgende:

Bokstav a, statens salg. Herunder vil bl. a. inngå 4 juli. Statens Kornforretnings salg av korn og melvarer gjennom grossister og handelsmøller.

Bokstav d. Denne undtagelse omfatter «ethvert salg, dog ikke fra butikk, av frembringelser av gårdsbruk med binæringer, husdyrhold og havebruk som drives av selgeren». I henhold hertil vil den som driver gårdsbruk og de andre deri nevnte næringer være fritatt for å svare avgift av salg i enhver form av frembringelser fra gårdsbruket m. v. Undtagelse herfra er bare gjort for det tilfelle at salget skjer fra vedkommendes egen butikk. En gartner f. eks. som har butikklokale og selger sine varer derfra, må svare avgift av denne omsetning. Men bortsett fra de tilfelle av denne art som måtte forekomme, gjelder fritagelsen overalt hvor frembringelser av de nevnte næringer selges av produsenten selv, — uansett om salget skjer fra gården eller f. eks. fra torv eller på marked. En gårdbrukers salg av melk, enten det skjer til forbrukerne selv, til meieri eller til handlende, er således fritatt, uansett om melken hentes på gården, bringes ut til kundene eller sendes underrett til meieri. Likeledes er hans salg av avling fritatt. Under uttrykket «husdyrhold» er ment å skulle inngå også opdress av pelsdyr, således at salg så vel av dyr som skinn er fritatt. Under «havebruk» inngår gartneri, også når virksomheten omfatter drivhus. Er i drivhuset innrettet butikk, vil dog som foran nevnt det salg som foregår derfra være undergitt avgiftsplikt. Denne omsetning må derfor regnskapsføres særskilt.

Efter § 5, tredje ledd, er med produsent likestillet meieri, som eies av leverandører, for såvidt angår salg av frembringelser av leverandørens gårdsbruk. Denne bestemmelse medfører at avgiftsfritagelsen under § 4, bokstav d, utstrekkes til å omfatte også meieri som nevnt.

Forsåvidt angår salg av gårdsprodukter m. v. ellers kommer de almindelige regler til anvendelse. Det salg av landbruksvarer m. v. som skjer ved grossister, kjøpmenn eller frihandlere, følger samme regler som disse handlendes salg av andre varer.

Salg av frembringelser av skogbruk omfattes ikke av den her omhandlede spesielle fritagelsesregel. En skogbruker står derfor med hensyn til avgiftsplikten i samme stilling som andre produsenter, jfr. avgiftsbeslutningens § 2, første ledd, og § 5. Det må imidlertid merkes at den nedenfor fastsatte fritagelse for salg inntil et samlet beløp av kr. 250,00 pr. kvartal, også finner anvendelse på en skogbrukers salg.

4 juli. Bokstav e. Her er undtatt «ethvert salg, dog ikke fra butikk, av fersk, saltet, røket, tørret eller lutet fisk, tran, rogn, silde- og fiskemel». Denne undtagelse er formet således at avgiftsfritagelsen omfatter ikke bare vedkommende fiskers eller tilvirkers eget salg, men ethvert salg av de nevnte varer, medmindre salget skjer fra butikk. Fritagelsen gjelder både ved salg i stort og ved salg i smått, ved omførselssalg og ved salg fra fartøi, fiskehall, brygge og torv.

Bokstav g. Her er undtatt «utgivers og trykkers salg i enhver form av aviser og tidsskrifter samt ethvert salg av aviser og tidsskrifter ved omførsel». I henhold hertil er undtatt for det første ethvert abonnement på aviser og tidsskrifter hos utgiver eller trykker, men dernæst også utgivers eller trykkers salg av aviser og tidsskrifter fra ekspedisjon eller kontor. Fritatt er også salg av heromhandlede trykksaker ved omførsel, således ved gatesalg. Salg av aviser og tidsskrifter gjennom utgiverens kommisjonærer vil være fritatt, når det er på det rene at det foreligger et virkelig kommisjonsforhold. Gjelder det derimot forhandling i fast regning, er salget ikke fritatt for avgiftserleggelse når det skjer fra fast utsalgssted. Da det, forsåvidt angår utgivers eller trykkers salg, ikke er gjort nogen undtagelse for butikk, vil avgift i dette tilfelle heller ikke bli å erlegge når kommisjonærens salg foregår fra butikk, jfr. § 2, annet ledd.

Bokstav h. Undtatt fra avgiftsplikt er «bevertningssteders salg til fortæring eller bruk på stedet». Angående forståelsen av dette uttrykk henvises til departementets rundskrivelser angående bevertningsskatten. Fritagelsen gjelder ikke for salg av matvarer til avhentning og heller ikke for salg av cigarer,igaretter og røketobakk når salget skjer i medhold av handelsbrev fra særskilt kiosk, avlukke eller disk til andre enn stedets gjester. For salg av denne art, som ifølge lov om fortæring på bevertningssteder er undtatt fra plikten til å svare bevertningsskatt, må omsetningsavgift erlegges efter de for salg ellers gjeldende regler.

Bokstav j. Fra avgiftsplikten er i sin almindelighet undtatt «salg til utlandet samt til bruk for skib i utenriksk fart». Fritagelsen gjelder for det første «salg til utlandet». Hermed siktes til utførselshandel av den art som omhandles i handelslovens sjette kapitel. At salget til utlandet skal være betinget av handelsrett kreves ikke. Fritagelsen omfatter bare det salg hvorved varen overdras til utenlandsk kjøper. Derimot fritar det ikke for avgiftsplikt at varen selges her i landet til nogen som akter å anmelde varen til utførsel. Salg

til utenlandsk skib som anløper norsk havn, må også regnes som salg til utlandet. 4 juli.

Uttrykket «skib i utenriksk fart» omfatter skib som går i fart 1) mellom fremmede land, 2) mellom Norge og et fremmed land, 3) skib som drar ut på fangst eller fiske i fremmede farvann. Med uttrykket «i utenriksk fart» siktes ikke bare til rutefart, men til reiser av enhver art, således til lasteskibs reiser i henhold til befraktningskontrakt og passasjerskibs reiser i turisttrafikk, hvorved utenlandsk havn anløpes.

Den her omhandlede fritagelse finner ikke anvendelse på varer som leveres av et verksted ved bygning, reparasjon eller vedlikehold av skib. Denne levering vil være avgiftspliktig efter samme regler som gjelder for levering til skib i innenriksk fart.

B o k s t a v k. Undtagelse er også gjort for «salg — dog ikke ved auksjon — av innbo og annet løsøre som den for hvis regning salget finner sted, har eiet til eget bruk». Fritagelsen gjelder for det første underhåndssalg av gjenstander som her nevnt fra den som har eiet dem til en annen som erhverver dem til eget bruk, dernæst også eierens salg av gjenstandene til en som driver opkjøp av brukte eller kasserte ting, jfr. handelslovens § 102, første ledd. Skjer salget ved formidling av nogen som driver virksomhet som mellemmann ved slikt salg, jfr. nevnte paragrafs annet ledd, vil salget i henhold til avgiftsbeslutningens § 2, annet ledd, bli å regne som opdragsgiverens salg, og salget er således også i dette tilfelle fritatt for avgift. Dersom mellemmannen også driver omsetning av brukte ting for egen regning, må han i sitt regnskap opføre hver av de to arter av salg særskilt. Dersom salg av gjenstander som her omhandlet skjer ved auksjon, må avgift erlegges, uansett om salget skjer for regning av den som har eiet dem til eget bruk. Under «innbo» inngår også kunstverker og antikviteter. «Annet løsøre» omfatter bl. a. motorvogner. Salg av sådan er derfor fritatt, når selgeren har hatt den til privat bruk. Har han hatt den til bruk i næring, er salget derimot ikke fritatt. En næringsdrivendes salg av driftsmidler går nemlig ikke inn under den her nevnte undtagelse.

B o k s t a v l. «Salg ved omførsel av ville bær og av ville blomster og urter» er fritatt for avgift. Under uttrykket «omførsel» inngår bl. a. salg fra fartøi, vogn, torv, portrum eller fra bod som lett kan flyttes, jfr. handelslovens § 2.

Efter siste ledd i § 4 kan departementet undta «andre salg» fra avgiftsplikten, således under hensyntagen til sal-

- 4 juli. genes ubetydelighet eller foreliggende særegne forhold. I henhold hertil har departementet bestemt at når den sum som kvartalets avgift skulde beregnes av, ikke utgjør så meget som kr. 250, blir avgift ikke å erlegge.

Til § 5.

Denne paragraf inneholder en del bestemmelser angående forståelsen av forskjellige uttrykk som er brukt i de forutgående paragrafer i avgiftsbeslutningen. I første ledd gis en nærmere forklaring av de uttrykk «råstoff» og «halvfabrikat», som brukes i beslutningens § 2 og § 6, begges første ledd. Som det vil sees inngår under de nevnte uttrykk varer som i bearbeidet eller omdannet form kan gjenfinnes i den ferdige vare som produsenten fremstiller. Det er således ikke enhver for produksjonsprosessen nødvendig vare som omfattes av disse uttrykk. Brenselstoffer f. eks. og forskjellige hjelpestoffer som er nødvendige for en vareproduksjon og som forbrukes under produksjonen, men ikke inngår som element i den ferdige vare, er ikke å anse som råstoff eller halvfabrikat. Salg av sådanne varer fra produsent til produsent eller innførsel av disse til produsent er derfor ikke etter avgiftsbeslutningen undtatt fra avgiftsplikten. Det er imidlertid ved en særskilt forskrift i § 2 og § 6, begges første ledds annet punktum, gitt Kongen eller den han bemyndiger adgang til å bestemme at ved salg fra produsent til produsent eller ved innførsel for regning av produsent også varer av her angitte art skal undtas fra avgiftserleggelse.

I annet ledd er nevnt forskjellige næringer hvis utøvere skal inngå under uttrykket «produsent». Herom henvises til hvad der er anført foran til § 2, første ledd.

Til § 6.

Bestemmelsene i denne paragraf knytter sig, som det vil sees, når til bestemmelsene i § 2, første ledd, jfr. § 5, første ledd. Varer som innføres for regning av erhvervsdrivende her i riket, er undtatt fra avgiftsplikt, når den erhvervsdrivende «selger vare av vedkommende slags i sin erhvervsvirksomhet eller bruker den som råstoff eller halvfabrikat i sin vareproduksjon». I de tilfelle derimot hvor varen i og med innførselen går direkte over til den «siste kjøper» (forbrukeren), vil avgift bli å erlegge ved innførselen, idet varer som innføres forsåvidt kommer i samme stilling som de varer den norske produsent selger direkte «til forbruk».

Ved et cirkulære av 26 juni 1935 til tollkamrene har departementet gitt nærmere anvisninger angående beregning og opkreving av omsetningsavgift ved innførsel.

Salg ved auksjon.

4 juli.

Efter avgiftsbeslutningens § 2, tredje ledd, inngår under uttrykket «salg» også salg ved auksjon. I henhold her til går i prinsippet ethvert auksjonssalg inn under avgiftsplikten. Imidlertid er det ved § 4, bokstav c, gjort undtagelse for salg som inngår som ledd i en tvangsfullbyrdelse i henhold til derom gjeldende lovgivning, herunder konkursbos auksjonssalg. Avgiftsplikten vil således bare få praktisk betydning for frivillig auksjonssalg. Da bestemmelsen i § 2, annet ledd, hvorefter salg for andres regning anses for oppdragsgiverens salg, også kommer til anvendelse ved auksjonssalg, skulde — hvis den vanlige regel kom til anvendelse — avgiften bli å opkreve hos den for hvis regning auksjonssalget finner sted. Departementet har imidlertid i medhold av kongelig resolusjon av 21 juni 1935 § 21 truffet bestemmelse om at avgift ved auksjonssalg i alle tilfelle blir å opkreve hos auksjonarius. Denne svarer avgiften av alle de auksjonssalg han har foranstaltet i løpet av et kvartal, uansett om salget er skjedd for egen eller andres regning, og i kvartalsoppgaven medtar auksjonarius summen av alle sine salg med særskilt angivelse av hvordan den samlede sum fordeler sig på salg for andres og salg for egen regning. Forsåvidt angår auksjonssalg blir den fastsatte minstegrense for avgiftsplikten å anvende på summen av de auksjonssalg auksjonarius foretar i kvartalet, og grensen finner ikke anvendelse på den enkelte oppdragsgivers salg.

Overgangsbestemmelser.

Lov om omsetningsavgift av 19 mai 1933 nr. 11, som kommer til anvendelse ved utskrivningen av den nu besluttede omsetningsavgift, inneholder i § 5 bestemmelser for det tilfelle at salg er inngått før avgiftsbeslutningens ikrafttreden. (Loven er inntatt i de «forskrifter for selgere» som er fastsatt av skattedirektøren).

Efter paragrafens første ledd er et salgsbeløp fritatt for avgiftserleggelse, når det «ved salg i detalj» godtgjøres at et salg er inngått før beslutningen trer i kraft. Bestemmelsen antas å måtte forståes således at fritagelsen gjelder når vedkommende salg representerer det siste ledd i omsetningen av vedkommende vare. Hvor det gjelder forbruksvarer, vil salget være fritatt når det skjer direkte til den som skal forbruke varen. Gjelder det varige driftsmidler eller andre formuesgjenstander av varig art, vil salget være fritatt når det skjer direkte til den som skal bruke vedkommende driftsmiddel i sin virksomhet eller selv bruke den varige formuesgjenstand.

- 4 juli. Salg må anses inngått når avtale er sluttet og så vel prisen for varen som dennes art og mengde samt leveringstiden er bestemt fastsatt i avtalen.

Vedkommende paragrafs annet ledd er sålydende:

«Er det i andre tilfelle enn i første ledd nevnt ved avgiftspåleggets ikrafttreden inngått kontrakt om leveranse, plikter mottageren å betale et tillegg motsvarende avgiften, medmindre det godtgjøres at det ved prisansettelsen har vært tatt hensyn til avgiften.»

I disse tilfelle blir salg som efter avgiftsbeslutningen vil være avgiftspliktig, ikke fritatt for avgiftserleggelse, men det er pålagt kjøperen plikt til, når salget effektueres efter avgiftsbeslutningens ikrafttreden, å betale et tillegg motsvarende avgiften.

Straffebestemmelser m. v.

Som bilag til rundskrivelse nr. 1 vedrørende omsetningsavgiften fulgte de av Kongen fastsatte bestemmelser om beregning og opkreving av omsetningsavgift. Disse bestemmelser er utferdiget i medhold av lov av 19 mai 1933. Denne lovs § 2 inneholder følgende bestemmelse:

«Overtredelse av forskrifter som utferdiges i henhold til denne lov, straffes, også når overtredelsen er skjedd ved uaktsonhet, med bøter, forsåvidt det ikke for overtredelsen er fastsatt særskilt straff i den almindelige straffelov.»

Opmerksomheten henledes også på lovens § 3 om plikt til, i tilfelle av straffbar overtredelse av de utferdigede forskrifter, å erlegge det dobbelte, i gjentakelsestilfelle det fire-dobbelte av avgift som er eller kunde ha vært unddratt.

- 5 juli. **Skrivelse** fra Socialdepartementet.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25 april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 Mandal bystyres beslutning i møte 25 juni 1935 om ny vedtekt angående luknings-tid for utsalgssteder.

Vedtekten gjelder inntil videre fra og med 8 juli 1935, fra hvilken dag den eldre vedtekts bestemmelser opphører å gjelde.

Den nye vedtekt lyder så:

§ 1.

- A. Utsalgssteder hvor salg av varer foregår skal på hverdager holdes lukket fra kl. 18 til kl. 8. På dagen før søn- og helligdager kan der dog holdes åpent til kl. 19 og i tiden fra og med 12 til og med 23 desember til

kl. 20,30. 17 mai holdes helt lukket. Julaften lukkes 5 juli.
kl. 15 og nyttårs-, påske- og pinseaften kl. 18.

B. På søn- og helligdager holdes helt lukket.

§ 2. Undtatt fra bestemmelsene i § 1 er utsalgssteder som kun forhandler melk, fløte, melkeprodukter, fisk, vilt, krebsdyr, grønnsaker, frukt, blomster, tobakk og tobakksartikler, mineralvann, aviser, tidsskrifter, skrivesaker og frimerker. Disse utsalgssteder holdes på hverdager lukket fra kl. 22,30 til kl. 7 og kan på søn- og helligdager holdes åpne fra kl. 17 til kl. 22,30.

Julaften lukkes kl. 15 og nyttårs-, påske- og pinseaften kl. 18.

§ 3. I lukningstiden må kunder ikke slippes inn. Det er dog tillatt å ekspedere etter lukningstid kunder som er kommet inn før lukningstid.

§ 4. Overtredelse av disse vedtekter straffes efter loven, jfr. straffelovens § 339, 2.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet til fylkesmennene. 6 juli.

I anledning av en mellom Norge og Italia avsluttet overenskomst av 2 juli 1935 angående betalingene i vareutvekslingen mellom de to land og med hjemmel i lov om betalingsutjevning av 31 mai 1935 nr. 2 har Finansdepartementet truffet følgende

Bestemmelser angående betaling av italienske varer som innføres til Norge.

§ 1. *Betaling for italienske varer som innføres til Norge og betaling for salt fra Tripolis som innføres til Norge, skal utelukkende skje i norske kroner på en i Norges bank for l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio i den anledning oprettet konto.*

Har et norsk firma forpliktet sig til betaling i lire, skal der innbetales et kronebeløp som motsvarer den skyldige sum efter en omregningskurs, som fastsettes av Norges bank.

Omregning til norske kroner av beløp fastsatt i andre myntsorter enn lire skjer efter noteringen på Oslo børs dagen før innbetalingen.

Med italienske varer forståes sådanne varer, som enten er produsert i Italia eller der har gjennomgått en vesentlig bearbeidelse eller forarbeidelse. Samtlige øvrige varer så vel som den rene transitt-handel omfattes ikke av disse bestemmelser.

Enhver, som innfører varer fra Italia enten direkte eller gjennom et annet land, er pliktig til å meddele tollvesenet,

6 juli. postverket og Norges bank de opplysninger som disse finner nødvendige ved avgjørelsen av, om varen inngår under bestemmelsene i foregående ledd.

§ 2. Private avtaler om vareutveksling eller annen oppgjørsmåte utenfor de almindelige bestemmelser i overenskomsten av 2 juli 1935 kan kun skje med samtykke av de to lands clearingmyndigheter.

§ 3. Betaling til Italia som ikke skal skje på den i § 1 omhandlede konto, skal anmeldes til Norges bank. Sådanne betalinger kan bare foregå med samtykke av Norges bank, med mindre den gjelder handel som nevnt i § 1, 4. ledd.

§ 4. Disse bestemmelser trer i kraft 10 juli 1935 og får anvendelse på betaling som forfaller fra og med denne dag, selvom varen er innført tidligere.

Som det vil fremgå av bestemmelsene skal betaling for italienske varer som innføres til Norge utelukkende skje i norske kroner på en i Norges bank for l'Istituto Nazionale per i Cambi con l' Estero i den anledning opprettet konto. Midler som importøren måtte ha inntesende i italiensk eller annen utenlandsk bank, kan således ikke uten Norges banks samtykke anvendes til betaling av italienske varer som importeres til Norge og går inn under overenskomsten.

Veksler som omfatter gjeld som går inn under bestemmelsene må gjøres betalbare i norsk bank.

Norges bank vil treffe nærmere bestemmelser om adgang for importørene til å benytte sine vanlige bankforbindelser til å besørge deres innbetalinger til l'Istituto Nazionale's konto. Ved betaling må fakturaens datum og beløp, samt fortollingssted og varens art og opprinnelse oppgis.

Man henleder spesielt oppmerksomheten på bestemmelsen i overenskomstens artikkel 1, femte avsnitt, om at de av debitor foretatte innbetalinger ikke får frigjørende virkning før kreditor har mottatt fordringsbeløpet uavkortet i henhold til clearingavtalen.

Departementet har videre i henhold til bestemmelsenes § 1, 5. ledd, bestemt at de der omhandlede opplysninger skal gis til tollvesenet på et fastsatt skjema (innførselsdeklarasjon) om varens art, selgerens og kjøperens navn, kjøpesummens størrelse samt om varen er betalt eller ikke.

Opgaven skal av importøren avgis i 3 eksemplarer med

tydelig underskrift og adresse og kan bare underskrives av 6 juli.
vedkommende varemottager, dennes prokurist eller i henhold til spesialfullmakt godkjent av tollvesenet. Til bekreftelse av opplysningenes riktighet må fremvises konnossement, faktura, ordrebekreftelse eller lignende dokument, samt kvittering for såvidt betalingen allerede er erlagt. Tollopsynet skal granske innførselsdeklarasjonen på grunnlag av disse dokumenter. Finnes der uoverensstemmelser i oppgavene, gjør tollopsynet anmerkning herom på det eksemplar av innførselsdeklarasjonen som skal sendes Norges banks clearingkontor.

Det første eksemplar av innførselsdeklarasjonen skal sendes direkte fra tollvesenet til Norges banks clearingkontor, Oslo, (sådan forsendelse skal skje daglig). Det annet eksemplar blir beroende hos tollvesenet. Det tredje eksemplar leveres sammen med faktura m. v. tilbake til vedkommende importør.

Hvis varen skal betales efter innførselen, må importøren medbringe sitt eksemplar av innførselsdeklarasjonen til vedkommende bank samtidig med betalingen. Banken sender innførselsdeklarasjonen videre til Norges banks clearingkontor, Oslo, med meddelelse om at beløpet er innbetalt. Betaler importøren kjøpesummen for varene direkte til Norges bank, medsender han samtidig sitt eksemplar av innførselsdeklarasjonen.

Har tollvesenet grunn til å anta at en vare som søkes innført uten innførselsdeklarasjon, er italiensk og skal inngå under de forannevnte bestemmelser, skal det straks sende innberetning herom til Norges banks clearingkontor.

Departementet har videre truffet følgende

Bestemmelser angående utførsel av norske varer til Italia.

Enhver som til Italia utfører norske varer som skal avregnes over clearingkonto i Norges bank, er pliktig til å meddele tollvesenet, postverket og Norges bank de opplysninger som finnes nødvendige til avgjørelse av om varen er norsk eller har gjennomgått en vesentlig bearbeidelse eller forarbeidelse i Norge.

I henhold hertil har departementet bestemt at disse opplysninger skal gis på et av departementet utarbeidet skjema for utførselsdeklarasjon med plass til opplysninger om varens art, selgerens og kjøperens navn, kjøpesummens størrelse, samt om varen er betalt eller ikke.

6 juli.

Manglende utførselsdeklarasjon vil medføre at utbetalingen i Norges bank ikke vil kunne skje i den tur og orden hvori betalingen inngår i Banca d'Italia, men vil bli forsinket for å få fremskaffet de nødvendige opplysninger om den eksporterte vare. Det er derfor i eksportørens egen interesse at deklarasjonen utfylles nøiaktig ved utførselen.

Deklarasjonen skal av eksportøren avgis i 3 eksemplarer med tydelig underskrift og adresse og kan bare undertegnes av eksportøren selv, dennes prokurist eller i henhold til spesialfullmakt godkjent av tollvesenet.

Eksemplar nr. 1 av utførselsdeklarasjonen sendes direkte fra tollkamret (eller poststedet, hvis vareforsendelsen skjer pr. pakkepost) til Norges banks clearingkontor, Oslo (sådan forsendelse skal skje daglig).

Eksemplar nr. 2 beror på tollkamret (poststedet). Hvis tollvesenet (eller postverket) finner grunn til å anta at de meddelte opplysninger ikke er riktige, blir dette å anmerke på det eksemplar som innsendes til Norges bank.

Eksemplar nr. 3 beholdes av eksportøren.

Man henleder oppmerksomheten på at overtredelse av de i denne rundskrivelse truffne bestemmelser straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, jfr. lov om betalingsutjevning av 31 mai 1935 nr. 2 § 2.

Overenskomst om ordningen av varebyttet mellom Norge og Italia, avsluttet i Rom 2 juli 1935, er trykt som bilag til denne rundskrivelse.

Skjema for så vel innførsels- som utførselsdeklarasjoner blir bragt i handelen av firmaet Richard Andvord, Oslo, og kan kjøpes hos alle bok- og papirhandlere til følgende priser:

Pr. stk.	5 øre
» 100 stkr.	kr. 3,50
» 500 »	» 13,00
» 1000 »	» 21,20

Man skal anmode herr fylkesmannen om å gjøre samtlige aktie- og sparebanker samt børser og næringsorganisasjoner i fylket bekjent med denne rundskrivelse. Tollkamrene vil bli underrettet direkte fra departementet og postkontorene vil bli underrettet gjennom Handelsdepartementet. Til lettelse ved sakens ekspedisjon vedlegges en del avtrykk av rundskrivelsen. Flere eksemplarer vil kunne erholdes ved henvendelse til Finansdepartementets finanskontor.

Skrivelse fra Handelsdepartementet.

6 juli.

I medhold av §§ 90 og 109 i lov om handelsnæring av 8 mars 1935 stadfester departementet herved som gjeldende inntil videre det av Oslo bystyre i møte 27 juni 1935 vedtatte tillegg til § 2 i Oslo torvvedtekter.

Tillegget er sålydende:

Salg fra automat på salgshaller, torv, gater, brygger og andre offentlige steder, fra fartøi samt fra tomter og annen privat grunn og innganger til sådanne samt fra portrum og innganger til bygninger, når disse står i umiddelbar eller fri forbindelse med almindelig beferdet strøk, kan ikke skje uten særskilt tillatelse fra politiet.

Skrivelse fra Landbruksdepartementet.

6 juli.

Departementet har d. d. approbert de av Hurdal herredsstyre i møte 8 april 1935 fastsatte vedtekter for anvendelse av jordlovens § 55 overfor innenbygdsboende eiere av jordbruk i Hurdal herred, Akershus fylke.

Vedtektene har følgende ordlyd:

§ 1. Finnes jordbruk tilhørende innenbygdsboende å være i vanhevd, kan jordstyret efter forutgående innhentet samtykke av Landbruksdepartementet og overensstemmende med hvad derom er bestemt i lov av 22 juni 1928 om ordning av visse jordspørsmål, dens § 55, gi eieren pålegg om å bringe bruket op i forsvarlig hevd.

Bedømmelsen av hvorvidt vanhevd i lovens forstand kan sies å være til stede, må skje under tilbørlig hensyntagen til jordens beliggenhet og skikkethet for dyrkning samt til om brukets drift sammenlignet med hvad der antas å være gjennemsnittet for tilsvarende jord i herredet må sies å være i vesentlig grad dårlig skjøttet.

§ 2. Vedkommende jordbruk skal på forhånd befares av det samlede jordstyre. Eieren skal gis et passende varsel om befaringen og han har adgang til å være til stede under denne. Før jordstyret utferdiger sitt pålegg, skal han gis anledning til å uttale sig. Derefter blir departementets samtykke å innhente.

§ 3. Før sådant pålegg gis, skal forholdet søkes ordnet i mindelighet ved at jordstyret henstiller til eieren å iverksette de arbeider det mener bør foretas for å bringe jorden i forsvarlig hevd.

Jordstyret skal i pålegget til eieren påpeke manglene ved brukets drift og fastsette de arbeider som skal utføres for å bringe jorden i forsvarlig hevd.

6 juli. § 4. Til å etterkomme pålegget skal der settes eieren en rimelig frist hvis lengde blir å avpasse etter arten og omfanget av de arbeider som skal utføres. Så vel under fastsettelsen av disse som av fristen skal der tas tilbørlig hensyn til eierens økonomiske stilling og personlige arbeidsevne.

§ 5. For overtredelse av pålegget fastsetter jordstyret en årlig løpende tvangsmulkt som blir å beregne fra den tid eieren får meddelelse om den og forfaller til betaling hvert år, dog ikke i noget tilfelle før utløpet av den frist som er satt for utførelsen av de pålagte arbeider.

§ 6. Mulkten fastsettes og forkynnes for eieren samtidig med pålegget om arbeidets utførelse. Ved fastsettelsen av dens størrelse skal jordstyret nøkternt prøve alle omstendigheter som kan antas å influere på den. Særlig må hensyn tas til eierens økonomiske evne.

Mulkten må ikke i noget tilfelle overstige kr. 1000,00 pr. år. Den inndrives og avsettes overensstemmende med hvad derom er bestemt i lovens § 54.

Oversettelse.

6 juli. **Brigde i og tillegg til §§ 1, 17, 55 og 56 i Arbeidsdepartementets fyresegner** frå 20 desember 1926, fastsett 6 juli 1935 etter lov om motorvagner frå 20 februar 1926, jfr. lov frå 21 juni 1935.

Etter noverande fyrste leden i § 1 vert teke inn ein ny led som lyder so:

Den største breiddi som motorvogn må hava er 1,90 meter um ho utan serskilt løyve skal vera lovleg å bruka på veg eller gate som er tilgjengeleg for ålmenn ferdsel.

Noverande andre leden i § 1 skal lyda:

Serskilt løyve etter fyresegnene framanfor gjev:

- a. for vogner som berre skal brukast innan ein by (eller ladstad med eige kommunestyre) formannskapet

Endringer i og tillegg til §§ 1, 17, 55 og 56 i Arbeidsdepartementets forskrifter av 20 desember 1926, fastsatt 6 juli 1935 i henhold til lov om motorvagner av 20 februar 1926, jfr. lov av 21 juni 1935.

Efter nuværende første ledd i § 1 inntas et nytt ledd sålydende:

Den største bredde som motorvogn må ha er 1,90 meter om den uten særskilt tillatelse skal være lovlig å bruke på vei eller gate som er tilgjengelig for almen ferdsel.

Nuværende annet ledd i § 1 skal lyde:

Særskilt tillatelse efter foranstående bestemmelser meddeles:

- a. for vogner som bare skal brukes innen en by (eller ladested med eget kommunestyre) av formann-

eller den som formannskapet gjev fullmakt,

- b. for vogner som skal brukast innan einskild fylke (byane i fylket medrekna) overingeniøren for vegstellet,
- c. for vogner som skal brukast innan 2 eller fleire fylke vegdirektøren.

§ 17 får dette tillegget som andre leden i paragrafen:

Det er forbode å køyra motorvogn med større last eller med fleire passasjerar enn vogni er registrert for.

§ 55, litra a skal lyda:

a. Uppgåve over vognbreiddi og det vogni veg i fullt lasta stand. Veg ho meir enn 2,5 tonn, skal ogso største akseltrykk nemnast. (Dette gjeld ikkje personbilar med upptil 8 sitjeplassar). Er breiddi eller akseltrykket større enn fastsett i § 1, fyrste og andre leden i desse fyresegnene, må ein ha særskilt løyve i samsvar med same paragraf.

§ 56 skal lyda:

Kvar motorvogn med luftingar som hev internasjonalt vognkort kann køyrast på alle offentlege vegar i riket som er opne for ålmenn automobiltrafikk når vognbreiddi og akseltrykket ikkje er større enn fastsett i § 1, fyrste og andre leden i desse fyresegnene.

skapet eller den som formannskapet dertil bemyndiger,

- b. for vogner som skal brukast innen enkelt fylke (byene i fylket medregnet) av overingeniøren for veivesenet,
- c. for vogner som skal brukast innen 2 eller flere fylker av veidirektøren.

§ 17 får dette tillegg som paragrafens annet ledd:

Det er forbudt å kjøre motorvogn med større last eller med flere passasjerer enn vognen er registrert for.

§ 55, litra a skal lyde:

a. Opgave over vognens bredde og dens vekt i fullt lastet stand. Overstiger vekten 2,5 tonn, opgis også største akseltrykk (herfra undtatt personbiler med inntil 8 sitteplasser). Er bredden eller akseltrykket større enn fastsatt i § 1, første og annet ledd i disse forskrifter må særskilt tillatelse i henhold til samme paragraf erhverves.

§ 56 skal lyde:

Enhver motorvogn med luftinger forsynt med internasjonalt vognkort kan — når bredden og akseltrykket ikke er større enn fastsatt i § 1, første og annet ledd i disse forskrifter — kjøres på alle offentlige veier i riket som er åpne for almindelig automobiltrafikk.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.

6 juli.

I medhold av lov om motorvogner av 20 februar 1926 § 19 annet ledd, kfr. § 36 annet ledd, bestemmes:

- 6 juli. «Den ved Regjeringens resolusjon av 14 oktober 1913 under post II fastsatte bestemmelse, hvorefter motorvognkjøring på en del hovedveier i Hordaland er forbudt undtagen forsåvidt kjøringen foregår i fast rute efter vedkommende myndigheters nærmere bestemmelse eller til de for rutegående motorvogner fastsatte tider, opheves forsåvidt angår Stalheimskleiven. I teleløsningen eller når veien er meget opbløtt, kan dog motorvognkjøring forbyes efter nærmere bestemmelse av overingeniøren for veivesenet i Hordaland.

Denne bestemmelse trer i kraft straks.»

- 6 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet.

I henhold til § 3 i lov om bygningsvesenet av 22 februar 1924 stadfestes de av Haugesund bystyre i møter 15 mars og 14 juni 1935 vedtatte tilføielser til det ved departementets skrivelse av 13 august 1934 stadfestede tillegg til § 10 i de almindelige bygningssvedtekter for Haugesund, med tillegg vedtatt i forbindelse med regulering av kvartalet mellom Henrik Ibsens gate og Rådhusgaten.

Vedtektenes § 10 skal herefter i sin helhet lyde så:

I det centrale murtvangsstrøk (avgrenset av havnen og en rød linje på byplanen, approbert ved kongelige resolusjoner av 8 september 1917 og 8 februar 1918) skal enhver bygning til gaten opføres umiddelbart i grenselinje mot nabotomt, således at hele tomtens fasadelinje utbygges.

Denne bestemmelse skal dog ikke gjelde vestsiden av Karmsundsgaten fra Oddagaten i nord til Stavangergaten i syd samt tvergatene mellom Karmsundsgaten og nærmeste vestenfor liggende langgate, og heller ikke østsiden av Henrik Ibsens gate fra Niels Nielsens gate til Stavangergaten og kvartalet mellom Henrik Ibsens gate og Rådhusgaten, hvor enhver bygning til gaten skal ha en avstand til nabogrense av minst 4 m og hvor bestemmelser i vedtektenes § 9, 2. ledd om bygningshoide og i § 11, 2. ledd om gårdsplassens størrelse skal være gjeldende og hvor det ikke skal være tillatt å bygge med gavlvegg mot gaten. Til Karmsundsgaten på strekningen mellom Haugeveien i nord og Gimle plass i syd tillates ikke anlegg for bedrifter som bygningsrådet finner er forbundet med ulemper for de omboende, eller som vil virke skjemmende for omgivelsene.

I murtvangsstrøkene på øene og utenfor det centrale murtvangsstrøk på fastlandet, skal bygning til gaten opføres i en avstand av minst 3,0 meter fra grenselinje mot nabotomt. Dog skal bygningsrådet ha adgang til å bestemme, at

bygningene opføres umiddelbart i grenselinje mot nabotomt 6 juli.
om dette finnes hensiktsmessigere for angjeldende kvartal.

I strøk, hvor trebebyggelse er tillatt, skal murbygninger være undergitt de samme bestemmelser med hensyn til størrelse, avstand til- eller brandvegg mot — nabogrunn som bestemt for trebygninger. (Jfr. lovens § 115 og vedtektenes § 16).

Bak- og sidebygninger og uthus må ikke noget steds opføres uten særskilt tillatelse av bygningsrådet. Sådanne bygninger må ha en avstand fra annen bygning på samme tomt svarende til halvdelen av bygningenes sammenlagte høide med 5,0 meter som minste mål.

Bygningsrådet kan (uansett om der mangler overenskomst mellom vedkommende naboer) tillate at automobilgarasje for en enkelt automobil anbringes til nabogrense med brandvegg. Forinnen sådan tillatelse gis, må naboenes erklæring innhentes.

En grunn som er beliggende inne i et kvartal eller som støter til sjøen uten å ligge til regulert gate eller plass, må ikke bebygges, medmindre der fører en av bygningsrådet godkjent adkomst fra regulert gate. Forsåvidt adkomsten ikke tilhører den byggende, skal den være ham varig sikret ved tinglyst erklæring eller på annen måte som bygningsrådet finner betryggende.

Skrivelse fra Landbruksdepartementet.

8 juli.

I. I medhold av § 44 i lov av 20 mai 1899 angående jakt og fangst og kongelig resolusjon av 25 september 1931 bestemmes herved at ekorn skal være fredet fra og med 16 januar til og med 15 desember i Hedmark fylke.

II. Bestemmelsen gjelder inntil videre, men ikke lenger enn til utgangen av året 1936.

III. Overtredelse av bestemmelsen er belagt med straff.

Skriv frå Arbeidsdepartementet.

8 juli.

I samhøve med lover frå 6 juni 1930 og 2 juni 1933 umbrigde i lov um motorvogner frå 20 februar 1926 § 21 II fyrste leden skal etternemnde avgrensingsfyreseigner for skyssing med motorvogn utan rute gjelda frå 1 juli 1935:

«På vegen Voss—Eide—Ulvik skal skyssing med motorvogn utan rute berre vera lovleg for dei som fær løyve til det av fylkesvegstyret.

Til løyvet kan knytast nærare vilkår um avgift til kontroll, største passasjertal, godkjenning av vogner m. v.

For denne køyringi gjeld inntil vidare ein takst av 15 øre pr. personkm. Etter framlegg frå fylkesvegstyret har vegdirektøren høve til å gjera brigde i denne taksten.

8 juli. Undanteke frå desse fyresegner er køyring som går for seg frå ein stad som ligg utanfor Voss, Granvin og Ulvik herader til eller gjennom heradi, likeeins skyssing av offentlege tenestmenn, lækjarar, dyrlækjarar, jordmøder, sjuke som treng snøgg hjelp og handelsreisande med legitimasjon frå hovudorganisasjonen sin. Undanteke er vidare reiser som turistbyrå måtte ha skipa til for sumarsesongen 1935.

Skyssing av dei same personane fram og tilbake heilt eller delvis på same vegstrekningen går heller ikkje inn under desse fyresegnene.

Dei avgrensingsfyresegner som vart fastsette 31 januar 1931 for skyssing med motorvogn utan rute innan Voss herad, vert hermed tekne burt i den mun dei kjem i strid med fyresegnene framanfor.»

9 juli. **Skrivelse** fra Socialdepartementet.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25 april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 med enkelte redaksjonelle endringer Tromsø bystyres beslutning i møter 22 mai og 19 juni 1935 om ny vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder.

Vedtekten gjelder inntil videre og trer i kraft straks. Den lyder således:

§ 1. Alle utsalgssteder utenfor de i § 2 nevnte skal på hverdager holde lukket fra kl. 19 til kl. 8. I juli og august lukkes lørdager kl. 17 og på ukens øvrige hverdager kl. 18.

I tiden fra og med 1 juni til og med 31 august skal dog utsalgssteder som vesentlig handler med varer som kjøpes av turister (turistvarer), ha adgang til å holde åpent i den tid hurtigruteskib og turistskib ligger på havnen, dog ikke utover kl. 23.

§ 2. Aviskiosker, melkeforretninger, cigar- og tobakksforretninger skal holdes lukket fra kl. 21 til kl. 8, dog kun forsåvidt der fra vedkommende utsalgssted ikke drives annen handel, idet regelen i § 1 i så tilfelle kommer til anvendelse. I juli og august holdes lukket på lørdager fra kl. 19 og på ukens øvrige hverdager fra kl. 20.

§ 3. Søn- og helligdager holdes utsalgsstedene helt lukket. Dog kan melkeforretninger holde åpent fra kl. 8 til kl. 10 og de i § 2 nevnte forretninger fra kl. 18 til kl. 20 med undtagelse av 1. juledag, 1. påske- og 1. pinsedag, da der holdes helt lukket.

Julaften, nyttårsaften samt påske- og pinseften lukkes kl. 16, jfr. lov av 14 juli 1897, 1 og 17 mai, når disse faller på en hverdag, holdes alle utsalgssteder lukket fra kl. 10.

§ 4. I den tid utsalgsstedene skal holdes lukket, må kunder ikke innlates. De som er kommet inn før lukningstid, kan dog ekspederes efter lukningstid. 9 juli.

§ 5. Overtredelse av denne vedtekt straffes efter loven, jfr. straffelovens § 339, 2.

Skrivelse fra Landbruksdepartementet.

9 juli.

Med hjemmel i lov av 29 juli 1934 um brigde i millombils lov av 6 juni 1930 og 24 juni 1931 til å fremja umsetnadn av jordbruksvaror § 5, kfr. Landbruksdepartementets skrivelse av 24 juni 1935, bestemmes:

Bestemmelsene i punkt 1 og 2 i Landbruksdepartementets skrivelse av 11 januar 1935 angående utjevningssavgiften på melk som leveres direkte fra produsent til forbruker, skal inntil videre lyde:

1. Det fastsettes følgende maksimumssatser som gjeldende fra 1 juli 1935 inntil videre:

Østlandets melkesentral		3,25	øre	pr.	liter.
Telemark	»	3,50	»	»	»
Aust-Agder	»	1,75	»	»	»
Vest-Agder	»	3,50	»	»	»
Vestlandets	»	2,00	»	»	»
Møre mjølkesentral		2,00	»	»	»
Trøndelag melkesentral		2,50	»	»	»
Nord-Norges	»	1,75	»	»	»

2. Sentraler som i henhold hertil må nedsette avgiften, må foreta forholdsvis nedsettelse av samtlige nugjeldende avgiftssatser, selv om disse er lavere enn ovennevnte maksimumssatser.

For øvrig gjelder den ovennevnte skrivelse fra Landbruksdepartementet av 11 januar 1935 uforandret.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.

9 juli.

I henhold til § 3 i lov om bygningsvesenet av 22 februar 1924 stadfestes den av Eidanger herredstyre, Telemark fylke, i møte 28 juni 1935 vedtatte vedtekt til bygningslovens § 13 for Heistad (Dalen og Heistad) bygningsdistrikt i Eidanger.

Vedtekten er sålydende:

«Heistad bygningsråd skal bestå av: politifullmektigen i Telemark, helserådets ordfører, kartkonduktøren samt 3 medlemmer valgt av herredstyret.»

Skrivelse fra Socialdepartementet.

10 juli.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25 april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 med enkelte redaksjonelle endringer

10 juli. Sør-Odal herredstyes beslutning i møter 2 mai, 4 mai og 8 juni 1935 om ny vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Sør-Odal herred, Hedmark fylke.

Vedtekten gjelder inntil videre fra og med 15 juli 1935 å regne, fra hvilken dag den eldre vedtekts bestemmelser op- hører å gjelde.

Den nye vedtekt har følgende ordlyd:

§ 1. Utsalgssteder, hvor salg av varer foregår, skal i tiden fra og med 1 september til og med 31 mai på hverdager holdes lukket fra kl. 19 til kl. 8. I tiden fra og med 1 juni til og med 31 august skal nevnte utsalgssteder på hverdager holdes lukket fra kl. 18 til kl. 8.

De 8 siste hverdager før julaften kan holdes åpent inn- til kl. 22.

Jul-, påske- og pinseften skal lukkes kl. 16.

§ 2. Søn- og helligdager samt 1 og 17 mai skal nevnte utsalgssteder holdes lukket hele dagen.

§ 3. I lukningstiden må kunder ikke slippes inn, det er dog tillatt etter lukningstid å ekspedere kunder, som er kom- met inn før lukningstid.

§ 4. Lukningsvedtektene gjelder kun utsalgssteder, hvis innehavere til sin bedrifts lovlige utøvelse må løse handels- brev.

§ 5. Overtredelse av denne vedtekt straffes efter loven, jfr. straffelovens § 339, 2.

10 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet.

I henhold til § 27 i lov om bygningsvesenet av 22 februar 1924 stadfestes de av Oslo bystyre i møte 27 juni 1935 ved- tatte ytre og indre byggelinjer for matr.nr. 82, 84, 86 og 88 B, Munkedamsveien i Oslo.

I henhold til samme lovs § 3 stadfestes den av bystyret samtidig vedtatte vedtekt for bebyggelse av det nevnte område langs jernbanen.

Vedtekten er sålydende:

«Hovedgesims (murlivets øverste avslutning) på hus- rekken langs jernbanen skal ikke ligge over kote 14,30 og den overliggende loftsetasje ikke springe utenfor 45° vinkel med horisontalen gjennom dette punkt.»

10 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet.

I medhold av bestemmelsene i lov om motorvogner av 20 februar 1926 § 19 annet ledd fastsettes følgende som gjel- dende inntil videre:

I de ved departementets skrivelser av 18 mai 1932 med senere endringer av 15 januar, 12 februar, 17 juli og 13 sep-

tember 1934 samt 5 februar 1935 fastsatte forbud og inn- 10 juli.
skrenkninger med hensyn til motorvognkjøring i
forskjellige gater m. v. i Bergen tilføies i av-
snitt I første ledd efter ordene «til Knatten» følgende: «og
strekningen fra opstigningen ved Persenbakken (Mulelv-
svingen) til Breistølveien».

Skrivelse fra Socialdepartementet.

11 juli.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25
april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov
nr. 5 av 25 juli 1913 Sandnes bystyres beslutning i møte
25 juni 1935 om ny vedtekt angående luknings-
tid for utsalgssteder.

Vedtekten gjelder inntil videre, å regne fra og med 15
juli 1935. Den lyder så:

§ 1.

A. Utsalgssteder for varer skal på hverdager med neden-
nevnte undtagelser holdes lukket fra kl. 19 til kl. 8.

Under Sandnes hestemarked og hverdagen før og efter
dette samt de 5 siste hverdager før julaften kan holdes åpent
til kl. 20. Utsalgssteder hvorfra der kun forhandles frukt,
tobakk, tobakksartikler samt drops og chokolade, kan dess-
uten holdes åpne til kl. 20 på lørdager.

Julaften lukkes kl. 17 og nyttårs- samt påskeaften og
pinseaften kl. 18. 17 mai holdes lukket hele dagen.

På de første 5 hverdager i uken i tiden fra og med 15
juni til og med 20 august lukkes kl. 18.

B. Søn- og helligdager holdes lukket hele dagen.

§ 2.

A. Utsalgssteder i portrum eller på andre steder, i fri luft
holdes på hverdager lukket fra kl. 23 til kl. 8 undtagen
lørdager da der kan holdes åpent til kl. 24.

Julaften lukkes kl. 18.

B. Søn- og helligdager kan holdes åpent fra kl. 17 til kl. 24.

§ 3. Utsalgssteder hvorfra der kun selges melk og
melkeprodukter omfattes ikke av vedtektens bestemmelser.

På søn- og helligdager skal disse utsalgssteder dog hol-
des stengt fra kl. 10 til kl. 13 og på julaften dessuten fra
kl. 18.

§ 4. I lukningstiden må kunder ikke slippes inn. Det
er dog tillatt efter lukningstid å ekspedere kunder som er
kommet inn før lukningstid.

§ 5. Overtredelse av denne vedtekt straffes efter loven,
jfr. straffelovens § 339. 2.

11 juli. **Skriv** frå Socialdepartementet.

Etter fullmakt gjeven ved kongeleg resolusjon frå 25 april 1924 stadfester departementet hermed i samhøve med lov nr. 5 frå 25 juli 1913 vedtaket å Tysnes heradstyre, Hordaland fylke, i møte 28 juni 1935 um vedtekt um stengjingstid for utsalsstader.

Vedtekta gjeld inntil vidare, å rekna frå og med 1 august 1935.

Vedtekta lyder so:

§ 1. Utsalsstader for varor skal på kvardagar i tidi frå og med 1 oktober til og med 31 mars vera stengde frå kl. 20 til kl. 7,30. Dei andre månadene i året skal utsalsstadene på kvardagar vera stengde frå kl. 21 til kl. 7,30.

Påske-, pinse- og jolaftan stengjast kl. 18 og 17 mai kl. 15.

§ 2. På sun- og helgedagar skal utsalsstadene vera heilt stengde.

§ 3. I stengjingstidi må kunder ikkje latast inn.

Det er likevel høve til etter stengjinstid å ekspedera kunder som er komne inn fyre stengjingstidi.

§ 4. Brot på desse vedtekter vert straffa etter lovi. Jfr. straffelovi § 339, 2.

11 juli. **Skriv** frå Landbruksdepartementet.

I. Med heimel i § 44 i lov frå 20 mai 1899 om jakt og fangst og kongeleg resolusjon frå 25 september 1931 vert fastsett at elg skal vera heilt freda i herada Vang, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Vestre Gausdal, Østre Gausdal, Heidal, Skjåk, Lom og Vågå i Opland fylke.

II. Denne fyreseгна gjeld til so lenge, men ikkje lenger enn til utgangen av 1938.

III. Brot på denne fyreseгна vert straffa.

12 juli.

Kongelig kunngjøring om tollforhøielse på tøisko med såler av gummielastikum.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

Stortinget har 24 juni 1935 bl. a. fattet følgende beslutning:

Nedennevnte tollforandringer settes i kraft fra den tid Kongen bestemmer:

Gummier og harpikser:

4. gummielastikum og gutaperka i arbeide:

c. fottøi, ikke annensteds nevnt o. s. v. som nu.

1. som nu.
2. som nu.
3. tøisko med såler av gummielastikum 1 kg kr. 1,25.
4. som nu.

12 juli.

Denne Stortingets beslutning bringes herved i utøvelse fra og med 15 juli 1935.

Gitt på Oslo slott 12 juli 1935.

Under Vår hånd og rikets segl

HAAKON

(L. S.)

Johan Nygaardsvold

B. Rolsted

Kongelig resolusjon.

12 juli.

I henhold til § 4 i lov om helseråd m. v. av 16 mai 1860 med senere forandringer meddeles stadfesting på vedtak av Fredrikstad bystyre i møte 26 april 1934 om forskrifter om renhold m. m. i dame- og herrefrisørsalonger, dog således at det som nytt punkt 15 (det nuværende punkt 15 blir punkt 16) føies til: «Helse-rådet kan gjøre undtagelse fra forskriftene.»

De stadfestede forskrifter skal lyde så:

Forskrifter for renhold m. m. i dame- og herrefrisørsalonger.

1. Før et lokale tas i bruk som dame- eller herrefrisørsalong må det efter at melding herom på forhånd er sendt helserådet være godkjent av dette. Det samme gjelder flytning eller større forandring av allerede igangværende bedrift.
2. Ethvert lokale som tillates tatt i bruk til dame- eller herrefrisørsalong bør ha en gulvfate av minst 16 m².
3. I dame- eller herrefrisørsalong med tilhørende rum må ikke opbevares gjenstander som er bedriften uvedkommende eller kan hindre renhold; utbre stank eller lignende. Lokalene må holdes omhyggelig rene. Hår, såpeskum, papir, bomull og brukt tøy bringes bort efterhvert. Så vel rene som skitne servietter, frottékluter, kapper og håndklær m. m. må opbevares på dertil bestemte steder.
4. Hovedrengjøring av dame- og herrefrisørsalonger med tilstøtende rum skal foregå minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst en gang daglig. Bord, stoler, konsoller, hyller og lignende skal hver dag avtørres med en fuktig klut.
5. Dame- og herrefrisørsalonger må være godt ventilert således at der til stadighet kan være frisk luft i lokalene.
6. Betjeningen skal iaktta omhyggelig personlig renslighet og vaske hendene før behandlingen av hver kunde. Under

12 juli. arbeidet skal de være iført ren, hvit jakke eller frakk, som skal skiftes ren minst 2 ganger ukentlig. Det er forbudt betjeningen å røke i arbeidstiden. Personer lidende av smittsomme sykdommer, herunder innbefattet smittsomme hudsykdommer, samt av sår eller byller på hendene, må ikke beskjeftiges i dame- eller herrefrisørsalonger.

7. Ved barbering må der for hver kunde brukes renvasket serviett og rent dekke over nakkeputen. Benyttes frottékluter må disse alltid være renvasket og til stede i et tilstrekkelig antall og behandles på samme måte som for servietter bestemt. Servietter, frottékluter og håndklær skal efter bruken vaskes og kokes.

8. Barbervannet må tappes eller heldes i barberskålen (koppen) som renses i kokende vann mellom hver barbering. Hvis ikke vedkommende kunde medbringer barberkost, kan sådan bare anvendes til opskumning av såpen, og innsåpning må i så tilfelle foregå med hånden. Barberkosten skal efter hver kunde grundig rengjøres i kokende vann.

9. Maskinbørster og felles pudderkvast må ikke benyttes. Istedenfor pudderkvast kan brukes en klype rensed bomull eller lignende som kun anvendes 1 gang. Alunstift i fyrstikkformat kan benyttes, men må bare benyttes 1 gang.

10. Ved klipping må der mellom halsen og kappen anvendes en halsstrimmel av silkepapir eller vatt, som bare brukes 1 gang. Kappen skal alltid være ren og fri for hår.

11. Gasstrimmel eller pakninger for permanent krøll må ikke benyttes om igjen.

12. Der skal være til stede et tilstrekkelig antall hår- og nakkebørster, således at hver kunde får rene børster.

13. Alle redskaper må omhyggelig rengjøres før de tas i bruk til ny kunde. Klippemaskiner, sakser, kniver og viklepinner for permanentapparater må kokes eller rengjøres på en annen av helserådet godkjent måte. Kammer og børster renses i salmiakkspiritus og vann (25 à 30 dråper i 200 à 300 gram vann) eller på en annen av helserådet godkjent måte. (Kammer bør opbevares i høie glass fylt med lysopløsning).

14. Kunder med utslett eller mistenkelig håravfall, som det kan være frykt for er smittsomt, må enten avvises, henvises til læge eller betjenes med egne redskaper. De benyttede redskaper og annet som er brukt må grundig utkokes eller på annen måte betryggende desinfiseres straks efter bruken.

15. Helserådet kan gjøre undtagelse fra forskriftene.

16. Disse forskrifter skal finnes opslått i lokalet på et iøinefallende sted.

12 juli.

Kongelig resolusjon.

- I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om helseråd m. v. av 16 mai 1860 med senere forandringer og i henhold til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer av 8 mai 1900 meddeles stadfesting på vedtak av Laksevåg herredstyre, Hordaland fylke, i møte 14 september 1933 om nye almindelige helseforskrifter og epidemiforskrifter for herredet og forskrift om meldeplikt når tuberkuløs syk flytter, dog med en del forandringer.
- II. Fra den tid de nye forskrifter trer i kraft, opheves for Laksevåg herreds vedkommende de almindelige helseforskrifter, epidemiforskrifter og tuberkuloseforskrift som er stadfestet ved kongelig resolusjon av 16 september 1903.

De under post I nevnte nye forskrifter er stadfestet sålydende:

Helseforskrifter for Laksevåg herred.

I. Om helserådets tilsyn.

§ 1. Herredet skal til enhver tid være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt helserådets medlemmer. Tilsynsmennene har i hver sin krets å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets helseforskrifter. Tilsynsmennene velges i første møte av helserådet, efterat nytt herredstyre har begynt sin virksomhet og fungerer for valgperioden.

II. Om boligforhold.

§ 2. Ved opførelse eller påbygning av bolig, som er bestemt til varig opphold for mennesker, eller av uthus til sådan bolig, skal anmeldelse derom gjøres til nærmeste medlem av helserådet. Følgende blir da av ham å påse iakt tatt:

- a. Avstanden mellom våningshus og matbod på den ene side, privet, stall, fjøs, grisehus og hus for fjærkre på den annen side må ikke være mindre enn 10 meter.
- b. Bebyggelsen skal ordnes således at der kan komme så meget sol til beboelsesrummene som den til rådighet stående plass gir anledning til, og slik at den ikke uten nødvendighet tar bort sollyset fra noget våningshus.
- c. Matjorden skal fjernes fra hustomten; denne skal være tørr og ved tilstrekkelig avgrøftning og avledning beskyttet mot overvann og mot grunnvann til sådan dybde som anlegg av tørr kjeller gjør nødvendig. På tun og gårdsplass skal fordypninger utfylles, så der ikke dannes vann- eller sølepytter.

- 12 juli. d. Vånigshus som er bestemt til varig opphold for mennesker, skal opføres på undermur av gråstein eller betong av minst 30 cm høide over jorden. Undermuren skal være telt og betryggende isolert så ikke fuktighet fra grunnen kan trenge op i bygningen, og hvor der ikke er kjeller skal den være forsynt med minst 2 trekkhull med smågitret rist, hvert minst 150 cm² stort. Over grunnmuren skal der legges isolasjonsbelegg. Hvor der ikke er kjeller må der mellom gulvet i første etasje og jordoverflaten være minst 60 cm avstand.
- e. Gulv skal være tette, og skal i nederste etasje være dobbelte med fyll mellom. Gulvfyll skal være ren og tørr; fyll fra gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld til-lates ikke brukt. I øverste etasje skal himlingen være dobbelt.
- f. Ethvert beboelsesrum som ikke har skråtak skal være minst 2,50 m høit fra gulv til loft. I eneboliger og småhus kan dog høiden innskrenkes til 2,35 m og i enkelte rum som innredes fra nytt av i eldre bygning kan høiden med helserådets samtykke innskrenkes inntil 2,20 m. Hvor loftsbjolkene er frittliggende regnes høiden til disses underkant. I rum med skråtak må en så stor del av rummet som svarer til halvdelen av dettes gulvflate, ha en høide på minst 2,5 m, — i eneboliger og småhus 2,35 m, — og høiden under skråtaket må intet sted være under 1,25 m. Hvor sådant rum innredes fra nytt av i eldre bygning, kan med helserådets samtykke største høide under skråtaket innskrenkes til minst 2,30 m og laveste høide minst 1,25 m.
- Gulvflaten i beboelsesrum skal minst være 6 m² hvis ikke rummet står i åpen forbindelse med et tilstøtende rum.
- g. I hvert beboelsesrum skal vinduene kunne åpnes. Vin-duenes lysåpning skal tilsvare minst 1/10 av rummets gulvflate. Hvor lysforholdene er særlig gunstige, kan dog en mindre lysåpning med helserådets samtykke til-lates, likesom en større lysåpning kan kreves, hvor lys-forholdene er særlig ugunstige. I eldre beboelsesrum, som ikke har noget vindu som kan åpnes, skal minst ett sådant anbringes innen et år efter at disse forskrifter er blitt approbert.
- h. I nye murhus må puss og innredningsarbeider ikke på-begynnes før der er gått minst 6 uker efterat bygningen er bragt under tak.

§ 3. Kjellere skal være tørre, rene og luftige.

Hvis der jevnlig samler sig vann i en kjeller, skal helserådet ha rett til å påby sådan drenering av grunnen at kjelleren kan holdes tørr. Kjellere skal ha vindu eller annen åpning som kan brukes til luftveksling. 12 juli.

Kjellerrum må ikke uten helserådets samtykke brukes til beboelse, handel eller verksted, og skal da følgende bestemmelser gjelde:

Høiden fra gulv til loft skal være minst 2,50 m. Overkanten av jorden på husets utside må intet steds stå mere enn 1,25 m høiere enn kjellerens gulv. Ytterflatene av veggene skal være skilt fra jorden ved en minst 50 cm bred luft- og lysgrav, der skal gå minst 20 cm dypere ned enn kjellergulvet og være godt drenert.

Grunnen under sådant kjellerrum skal være drenert og fylt med et minst 20 cm høit lag av pukkstein. Gulvet skal være dobbelt og fylt med tørr fyll. Det underste gulv skal være av vanntett stoff — asfalt, cement eller lignende, det øverste skal være et minst 6,5 cm tykt, godt sammenpløiet tre-gulv. Rummet skal være forsynt med ovn og friskluftventilasjon etter helserådets nærmere anordning.

Det skal ha minst ett vindu som kan åpnes. Vindusflaten skal være minst 1/10 av gulvflaten.

§ 4. Dersom der i beboelsesrum benyttes kokeovn, skal der anbringes hensiktsmessig innretning til bortledning av dampen.

Likeledes skal der i bryggerhus, strykerum og rulleboder være innretning til bortledning av fuktighet og damp.

§ 5. Finner helserådet noget bebodd hus eller annet oppholdssted for mennesker å være skadelig for sundheten ved mangel på lys eller luft, på grunn av fuktighet, urenslighet, overfylling av mennesker eller av andre grunner, kan det forby, at huset eller rummet brukes, inntil manglene er avhjulpet.

§ 6. Husdyr, undtagen hund og katt, må ikke huses inne i beboelsesrum eller i rum som benyttes til opbevaringssted for matvarer eller i rum som har vegg eller tak felles med sådant rum, og der må fra dyrenes oppholdssted ikke kunne skje tilsig til noget sådant rum eller til brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr, eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

I tettere bebyggede strøk kan helserådet fastsette spesielle forholdsregler for eller ganske forby at der holdes husdyr av foran nevnte slags, hvis dermed følger sanitære ulemper.

12 juli.

III. Om priveter, avfall og renhold.

§ 7.

- a. Til ethvert våningshus skal der innrettes eget privet til hver leilighet. Det må ligge minst 10 meter fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod samt fra offentlig eller privat vei. Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig hverken til nogen av de nevnte steder eller til opkomme, brønn, bekk eller andre steder hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr eller vann til annet husbruk, og heller ikke til vann, som brukes i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.
- b. Ved bygninger og steder, hvor der jevnlig samles mange mennesker f. eks. ved faste utstillingsplasser, kommunelokaler, kirker, bedehus, hoteller, skoler, verksteder, ungdomslokaler eller andre forsamlingslokaler, skal der forefinnes priveter og urinsteder særskilt for hvert kjønn i sådant antall og av sådan størrelse og innredning, som helserådet for hvert sted bestemmer.
- c. Privetbinger skal være innklædd og påfylles strømidler så ofte og i en sådan mengde, at ekskrementene holdes tildekket. Bingene skal tømmes minst 2 ganger årlig og ellers når helserådet av sanitære grunner krever det.

Med helserådets samtykke kan privet innrettes i egen bygning eller i annen uthusbygning i kortere avstand enn 10 m fra våningshus, matbod og vei, eller inne i våningshus, hvis der innrettes frostfritt vannklosett eller klosettinnretning med flyttbare beholdere. Følgende skal da iakttas:

Der må ikke komme stank fra privetet til beboelsesrum, kjøkken eller rum, hvor matvarer opbevares. Privetet skal ha tette vegger og dør, som kan holdes ordentlig gjenlukket. Det skal ha vindu, som kan åpnes til fri luft og være forsynet med luftpipe. Setet skal være forsynet med tilhengeslet lokk. Anvendes flyttbare beholdere skal de stå i kasse på tett underlag. De skal jevnlig påføres et strømiddel i så tilstrekkelig mengde at ekskrementene dekkes. Beholderne skal tømmes før de blir $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere, hvis helserådet av sanitære grunner forlanger det. Ved tømning skal beholderne ordentlig rengjøres.

Priveter skal alltid holdes tilbørlig rene.

Anbringes pissoarer inne i beboelseshus skal de innrettes som foran omhandles for klosetttrum i beboelseshus. Anbringes urinsteder annetsteds, skal helserådets nærmere bestemmelse derom efterfølges. Pissoarer skal

gis avløp til kloakk eller annet av helserådet godkjent 12 juli. sted. De skal holdes godt rene.

Med hensyn til stank eller tilsig fra pissoarene skal disse være undergitt de samme bestemmelser som priveter.

§ 8. Sjøppel, feieskarn eller annet avfall så vel fra beboelseshus som fra bedrifter skal enten brennes, samles i tette med lokk forsynte spann legges i kompost eller bortbringes til sted, som dertil måtte være anvist av helserådet. Anvendes kasser skal de tømmes og rengjøres, føreenn de blir ganske fulle og så ofte, at stank undgås og dessuten, når helserådet av sanitære grunner finner det nødvendig.

Komposter eller andre oplag av avfall eller gjødningsstoffer må ikke legges nærmere allfarvei, beboelseshus eller matbod enn 10 meter. De skal alltid holdes vel tildekket med jord og de skal legges således, at derfra ikke skjer tilsig til brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

Åtsler skal enten brennes eller nedgraves på et avsides sted, minst 1 meter under jordoverflaten.

Fra uthus eller bedrifter må der ikke skje tilsig av gjødsel eller andre illeluktende eller forråtnende stoffer til vann som benyttes som foran nevnt, heller ikke til offentlig eller felles privat vei.

§ 9. Transport av gjødsel og avfall på offentlig vei skal foregå på sådan måte at intet av betydning spilles. I tettere bebyggede strøk og på marker som har heldning til brønn, bekk eller annet sted hvorfra der tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk ved bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, skal gjødningsstoffene enten hurtigst mulig nedmuldes eller tildekkes med jord. Privetgjødning må ikke opplegges eller spredes nærmere brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas vann til bruk som foran nevnt, enn 10 meter og annen naturlig gjødsel ikke nærmere enn 5 meter. Spredt gjødsel, der foranlediger stank i bebodd hus skal enten fjernes, overdekkes eller blandes, så at stanken ophører. Ingen må la avfall eller spillvann komme inn på naboens grunn.

§ 10. Enhver huseier er ansvarlig for:

- a. At der efter fraflytning av en leilighet foretas forsvarlig rengjøring av leiligheten innen den påny tas i bruk.
- b. At trappeoppganger samt portrum og gårdsplass til enhver tid holdes forsvarlig rengjort; likeledes er han i tettbebyggede strøk forpliktet til renhold av halve gatebredden utenfor hans eiendom.

12 juli.

IV. Om kloakker.

§ 11. Helserådet kan forlange at huseier skal føre kloakledning fra sitt våningshus til offentlig kloakk, når anlegget kan utføres på hans egen grunn og ikke medfører uforholdsmessige utgifter. Skyllervann og takvann skal da så vidt mulig gis avløp gjennom kloakken. Kloakken skal legges så dypt at den er frostfri, og renses så ofte helserådet forlanger det. Lekasjer, der frembringer stank, må snarest mulig istandsettes. Rensning og reparasjon av kloakker skal foregå på den tid av døgnet og på den måte, at stank eller andre ulemper mest mulig undgås.

§ 12. Kloakker og skyllervannsledninger må ikke uten helserådets tillatelse munne ut i elver, bekker, åpne grøfter eller på åpen mark.

V. Om brønner og drikkevann.

§ 13. Brønn, bekk eller annet vann, hvorfra der tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk ved bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, må ikke forurenses på nogen som helst måte. Til bruk som foran nevnt må ikke benyttes vann tatt fra sted, som ligger privet, urinsted eller gjødselsoplag nærmere enn 10 meter eller som har tilsig derfra.

Hvor brønnen ikke ligger i fast fjell, må bunnen være dekket av heller og veggene bestå av natursten. Den øverste tredjedel skal være innvendig cementert.

Brønnens kant skal føres minst 30 cm op over jordsmonet, som gis fall fra brønnen. For å hindre forurensning av overvann skal der utvendig omkring brønnens øverste tredjedel anbringes et lag fast stampet ler eller ren sand.

Brønnen dekkes med et tettsluttende lokk hvori åpning med ventilasjon.

Brønnen skal tømmes og rengjøres som regel 1 gang hvert år eller så ofte som helserådet av sanitære grunner finner det nødvendig.

Helserådet kan til enhver tid forby drikkevann benyttet, hvis det finner vannet uhygienisk til bruk.

VI. Om helsefarlige bedrifter.

§ 14. Fabrikker og bedrifter, der ved stinkende avfall, støv, stank, larm eller på annen måte kan virke til skade for arbeidernes eller de omboendes sundhet, må til enhver tid etterkomme de påbud, som helserådet finner nødvendig til forebyggelse av ulempene. Sådanne bedrifter må fremtidig ikke iverksettes innen herredets grenser uten først å ha erholdt helserådets tillatelse dertil.

VII. *Om renhold i barberstuer.*

12 juli.

§ 15.

1. Alle redskaper — såsom kniver, sakser, klippemaskiner, koster, kammer og hårbørster — må være rengjorte etter tidligere benyttelse før de atter tas i bruk. Kammer og hårbørster skal for hver kunde vaskes i en blanding av salmiakkspiritus og vann, bestående av 25 dråper salmiakkspiritus til 200 gram vann.
2. Ved barbering skal der for hver kunde benyttes renvasket og rullet serviett og ren bedekning av nakkeputen. Ved hver hårklipping anvendes en halsstrimmel av silkepapir eller vatt, som kun tillates brukt 1 gang. Kapper skal vaskes minst 2 ganger ukentlig.
3. Ved barberingen må kun benyttes rengjort barberkopp og kost samt såpeopløsning og såpepulver.
4. Maskinbørster, pudderkvaster og alunstener tillates ikke.
5. Kunder med utslett eller mistenkelig håravfall som kan befryktes å være smittsomt, må enten avvises eller betjenes med egne redskaper, eller om så ikke skjer, må de benyttede redskaper utkokes eller betryggende desinfiseres før de benyttes til andre.
6. Barberene skal iakttå omhyggelig personlig renhold og skal under arbeidet helst være iført en ren hvit jakke eller frakke, som skal skiftes minst 2 ganger ukentlig.
7. Lokalet må alltid være rent, ordentlig og vel utluftet samt forsynet med spyttebakker.
8. Ny forretning eller flytning av eldre skal anmeldes for helserådet.
9. Barberstuer med tilstøtende rum skal hovedrengjøres minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst 1 gang daglig. Bord, hyller og lignende skal daglig avtørres med en fuktig klut.
10. Avfall (hår m. v.) skal feies sammen etter hver hårklipping og alt avfall fjernes hver aften.
11. Disse regler skal alltid finnes opslått i lokalet.

VIII. *Om fjøsstell og behandling av melk.*

§ 16. Fjøs skal være lyse og holdes rene og vel utluftet. Storrengjøring skal foretas minst en gang om året, idet gulv, vegger, tak og alt inventar vaskes med grønnsåpe og varmt vann eller kalkes, derefter utluftes fjøset med gjennetrekk i flere dager.

I ethvert fjøs skal der være vaskevannsstol med vaskefat, såpe og rent håndklæ. Den som melker skal være iført rent armforklæ og skal før melkningen såpevaske sine hender, og er juret eller kuas bakpart tilsølet, må de tilsølte par-

12 juli. tier grundig vaskes og efterpå tørres av fullstendig med ren, tørr klut. Melken skal bringes ut av fjøset straks, og siles i et annet rum. Melken må ikke opbevares i beboelses- eller soverum. Alle kar, der benyttes til melken må være godt rengjorte før påfyllingen og må ikke benyttes til annet bruk. For melk bestemt til salg må til opbevaring og transport kun benyttes kar med tettsittende lokk, dette må under ingen omstendighet tettes med papir, tøy eller lignende. Melkevogner må holdes rene. På melkelasset må ikke transporteres ting som kan forurense melken eller gi den usmak. Under transporten er det ikke tillatt å sitte på melkekarene. All utmåling av melk på gater, i portrum eller gårdsrum er forbudt.

Optrer der sykdom blandt besetningen i et fjøs, må der ikke utbringes melk til salgs fra dette fjøs før forholdet er undersøkt av dyrlæge og denne finner det ubetenkelig at så skjer.

Forefinnes der i et hus basillebærer, eller der optrer tilfelle av ondartet smittsom sykdom (f. eks. tyfus, difteri, skarlagensfeber eller lignende) må ingen av denne husstands medlemmer delta i melkning eller behandling av melk, der er bestemt til å selges, uten særskilt tillatelse fra helserådet. Personer, der lider av eksem eller væskende sår på hender eller armer må ikke benyttes til melkning eller behandling av melk.

Helserådet har til enhver tid adgang til å undersøke forholdene i fjøs og på gårder, hvorfra der selges melk og kan forby sådant salg hvis forholdene ikke finnes tilfredsstillende.

For øvrig henvises til de forskrifter som er gitt i henhold til lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933.

IX. Om butikker og salg av næringsmidler.

§ 17. Enhver butikk skal holdes ren og godt utluftet. Utenfor inngangsdøren skal være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal vaskes daglig, tørrfeining er forbudt. For øvrig skal almindelig rengjøring av butikker med vaskning av vegger og tak foretas minst en gang om året, samt for øvrig når helserådet finner det nødvendig.

Tobakksrøkning og spytning på gulv i butikker er forbudt.

For butikker, hvorfra utsalg av næringsmidler foregår, gjelder dessuten følgende forskrifter:

Der skal i butikken eller tilstøtende lagerrum være anbragt vaskevannsbeholder med såpe og rent håndklæ.

Betjeningen skal være iført rent overtøy samt rene, hvite forklær, som vaskes minst to ganger i uken. Den skal iaktta renslighet ved behandlingen av næringsmidler og jevnlig

vaske sine hender. Næringsmidler må bare innpakkes i rent, 12 juli. dertil bestemt papir. Kundene tillates ikke å berøre andre matvarer enn de som kjøpes. Matvarer skal opbevares i lukkede beholdere, skuffer eller skap, således at de er beskyttet mot støv, sollys og fluer.

Personer, der enten er basillebærere eller lider av smittsom sykdom, væskende sår, bylder eller eksem på hender eller i ansikt, må ikke benyttes som betjening ved behandling eller utsalg av næringsmidler.

Vekt- og måleredskaper må alltid holdes rene.

I butikker, hvor der selges ferske kjøttvarer, fiskemat eller melk skal disken være belagt med et for fuktighet ugjennemtrengelig materiale (zink, slepen sten eller marmorplater). Disse næringsmidler må ikke selges fra almindelige kolonialforretninger og der må i butikker, hvorfra de behandles eller i tilstøtende rum, som ved dør står i forbindelse dermed, ikke opbevares varer, som kan meddele dem en dårlig lukt eller smak.

§ 18. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nydelsesmidler og heller ikke bruksgjenstander, som kan være skadelige for sundheten derved, at de inneholder giftige bestanddeler.

Det er forbudt å selge nærings- og nydelsesmidler, som er tilsatt noget stoff som av helserådet anses skadelig for sundheten, eller som er skikket til å skjule at vedkommende vare er bedervet.

Inntil de pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby, at der blir solgt eller på annen måte overdraget nærings- og nydelsesmidler, som kommer fra eller falbys på steder, hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.

Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver, som eieren dog kan kreve betalt efter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride inn overfor vedkommende vare. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder, hvor der blandt mennesker eller dyr finnes nogen basillebærer eller forekommer tilfelle av farlig smittsom sykdom, som kan utbredes med varene.

Hvor det er nødvendig kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte at varer, som finnes skadelige, skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

12 juli. Disse forskrifter, der fåes ved henvendelse til sundhetsbetjenten i Laksevåg, skal være opslått på et iøinefallende sted i hver butikk.

X. Om melkekontroll og melkesalg.

§ 19. Helserådet er berettiget til overalt innen Laksevåg å utta prøver av melk og fløte, og uten erstatning til eieren eller forhandleren når melkeprøven ikke er over 0,25 l og fløteprøven ikke over 0,1 l.

§ 20. Helserådet kan forlange opgitt hvilke fjøs, meierier eller utsalg melken stammer fra, samt likeledes fortegnelse over vedkommende forhandlers faste kunder.

§ 21. Hvis der hos produsenten blandt mennesker eller dyr er optrådt smittsom sykdom som befryktes å kunne overføres gjennom melken eller gjøre den sundhetsfarlig, eller der foreligger begrunnet mistanke om mislige sanitære forhold på stedet, kan helserådet kreve at der uten utgift for kommunen fremlegges erklæring på dertil avfattet skjema fra læge eller dyrlæge om sundhetsforholdene og melkestellet på vedkommende meieri, melkeutsalg, gård eller fjøs.

Hvis der foreligger grunn til mistanke om at de sanitære forhold ved meieri, produksjonssted eller lignende er mangelfulle, kan helserådet forby melketilførsel til Laksevåg fra et sådant sted, hvis vedkommende ikke samtykker i at kontrollens egne funksjonærer får undersøke forholdet.

§ 22. Det er forbudt innen Laksevågs grenser å selge melk eller fløte:

- a. Som på grunn av utseende, lukt, smak, smuss, urenslig behandling eller fremmede bestanddeler (blod, betendelsesprodukter, konserveringsmidler, farvestoffer o. s. v.) må anses uskikket til menneskeføde eller virke uappetittlig.
- b. Som stammer fra dyr som lider av sykdommer som kan meddele melken eller fløten sundhetsskadelige egenskaper (jurbetendelse, septicemi, tuberkulose, almindelig avmagring, sterkere diaré, tilbakeholdelse av efterbyrden, børbetendelse, febersykdommer o. s. v.).
- c. Som behandles av:
 1. personer som kan forårsake smitte gjennom melken uten at de selv er syke (smittebærere);
 2. personer som lider av smittsomme sykdommer (tyfus, difteri, skarlagensfeber og lignende) større eller væskende sår på ansikt, hender eller armer, eller annen sykdom som kan bevirke at melken tilføres skadelige eller forurensende stoffer.
- d. Som stammer fra dyr som behandles med lægemidler som ved å gå over i melken gjør denne skadelig (arsen,

brekvinsten, kvikksølv, nyserot, dyvelsdrekk, terpentin- 12 juli.
olje etc.).

e. Som er melket fra kuer like før kalvingen eller de første 6 — seks — dager efter denne, såfremt melken ikke holdes adskilt fra den øvrige melk og selges under betegnelsen råmelk.

§ 23. Helserådet eller på dets vegne helserådets ordfører kan beslutte at melk eller fløte som finnes sundhetsskadelig eller uskikket til menneskeføde, skal utslåes eller på annen måte forhindres solgt som menneskeføde. (Kfr. § 22, a til e).

§ 24. Lider melken av nogen av de i § 22 nevnte mangler, eller er av andre grunner frykt for at den kan være sundhetsskadelig, kan helserådet istedenfor å forby melken tilført Laksevåg forlange at sådan melk eller fløte fra bestemt angitt fjøs eller meieri ikke må blandes sammen med den øvrige melk eller fløte for salg, og for øvrig må den underkastes den behandling som helserådet nærmere bestemmer.

§ 25. Helserådet kan midlertidig forby fjøs, meieri eller handlende å selge melk eller fløte i Laksevåg:

- a. når vedkommende tross advarsel fremdeles falbyr eller fremsender til forhandling melk eller fløte som ifølge § 22 a til e må anses sundhetsskadelig eller uskikket til menneskeføde;
- b. når sådan bevidnelse som omhandles i § 21 ikke fremlegges i betimelig tid eller skjønnes ikke å yde den nødvendige betryggelse for varens renhet og uskadelighet;
- c. når melken, fløten eller de derav fremstilte næringsmidler ikke svarer til varens benevnelse;
- d. når melken stammer fra steder hvor der blandt mennesker eller dyr har optrådt smittsom sykdom som befryktes å kunne overføres gjennom melken eller gjøre denne sundhetsskadelig, eller hvis melken har eller synes å ha fremkalt sykdom.

§ 26. Enhver som driver handel med melk og fløte, hvad enten han har fast utsalgssted eller ikke, plikter å melde dette til helserådet. På samme måte meldes også flytning av fast utsalgssted og åpning av filialutsalg.

Ethvert lokale bestemt til forhandling av melk må være godkjent av helserådet innen det tas i bruk.

§ 27. Under opbevaring, transport og behandling av melken må renslighet og forsiktighet iakttas, og alt undgås som kan skade melkens holdbarhet og brukbarhet som næringsmiddel.

§ 28. Lokaler og butikker hvor den til salg bestemte melk opbevares og selges, skal være lyse, luftige og rene og daglig utluftes. De må ikke benyttes som soverum eller be-

12 juli. boelsesrum, og melkelokalene må ikke ved dør eller andre åpninger stå i forbindelse med soveværelse, beboelsesrum eller rum hvori tilberedes eller oppbevares varer, som kan skade melken eller gi den usmak.

I melkelokaler og melkebutikker må bare oppbevares eller forhandles varer som bakverk, smør, egg, mineralvann, øl og lignende, som ikke gir melken usmak eller forurenser den. I melkelokalene skal der være spring og vask, såpe og rene håndklær. Der skal være plakater på veggen om at tobakksrøking og spyting er forbudt.

Melkeutsalgene må ha egen inngang fra gate.

§ 29. Kar og spann for oppbevaring eller transport av melk og fløte skal være lette å rengjøre. Om hvilket materiale de må være forarbeidet av henvises til de forskrifter som er gitt i henhold til lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933.

§ 30. Melkekar og melkespann må ikke brukes til annet enn til forhandling og transport av melk. De må omhyggelig rengjøres før bruken og beskyttes mot enhver forurensning.

Melkekar og melkespann skal være lukket når ikke utmåling finner sted. Det er forbudt å bruke tøy, papir og lignende til tetning av spannløkket.

§ 31. Melkespannene skal være merket således at det kan sees hvem avsenderen er.

§ 32. Helserådet har rett til å føre tilsyn med melkens og produktenes behandling og tilvirkning. I tilfelle salg av pasteurisert melk kan helserådet kreve at pasteuriseringen skal foretas innen Laksevåg.

XI. Om slakterier, pølsemakerier og kjøttutsalg.

§ 33.

1. Helserådet kan påby at handel med kjøtt og flesk skal foregå fra eget rum; likeså kan det forby anlegg og drift av slakteri på steder hvor sanitære hensyn er til hinder.

2. I slakterier og pølsemakerier skal gulvet være tett, jevnt, av cement eller annet av helserådet godkjent materiale med avløp til kloakk forsynt med vannlås og rist. Rumene skal være rummelige og lyse forsynt med tette vegger med glatte flater. Lokalene skal holdes omhyggelig rene. Det samme gjelder alt inventar og de redskaper som brukes. Vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke, golv, disker og vekter hver dag. Alle maskiner og redskaper som benyttes skal rengjøres hver gang de har vært brukt.

Ethvert slakteri og pølsemakeri skal så vidt mulig være 12 juli forsynt med vannledning og spyleslange.

3. Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall.
4. De i slakteri, pølsemakeri og kjøttutsalg beskjeftigede personer, skal være iført rent hvitt forklæ med brystsmekk og forermer, eller annet helt og rent godkjent antrekk, som skal skiftes minst 2 ganger ukentlig. Vaskevann, såpe og håndklær må finnes i disse lokaler og de der beskjeftigede personer må vaske armer og hender før de begynner arbeidet. All kjøttmat må beskyttes mot fluer. Publikum forbys å berøre kjøtt som er utlagt til salgs.
5. Ved slaktning må den størst mulige renslighet iakttas. Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig etter avlivningen. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes, og like så lidt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk.
6. Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum hvor kjøtt oppbevares.
7. Om hvilke stoffer som kan brukes til konservering av kjøtt, flesek og derav tilberedte varer henvises til de forskrifter som er gitt i henhold til lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933.
8. Pølseskinn tillates farvet på overflaten med farvestoffer som ikke er giftige og som ikke farver pølsens innhold. Undtatt herfra er farvestoffer mot hvis anvendelse der blir nedlagt forbud av helserådet.
9. Kjøttbutikker skal være lyse, luftige og rene. De bør helst være beliggende på solsiden. Vender vinduene mot solen, må de i sommertiden være forsynt med markiser. Gulvet skal være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiale, og vegger og tak være av materialer som er lett å holde rene. Disken skal ha plate av marmor, glass, sten eller annet av helserådet godkjent materiale. Kjøttkrokene skal være galvanisert eller av annet materiale som ikke ruster. Vegger og tak skal i sin helhet rengjøres minst hvert fjerdingår, vinduer og dører minst en gang ukentlig. Gulv, disker og vakter skal vaskes minst en gang daglig. Tørr feining er forbudt.
10. Angående kjøtt salg under åpen himmel eller lignende har helserådet til enhver tid adgang til å treffe de fornødne bestemmelser.

- 12 juli. 11. Transport av kjøtt skal foregå i rene, helst lukkede vogner eller i rene kasser, traue eller kurver og være innhyllet i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene under transporten.

Ovenstående regler skal være opplått på et iøinefallende sted i alle slakterier, pølsemakerier og kjøttutvalg.

§ 34.

XII. Om utvalg av fisk.

1. Ved fiskehandel fra båt eller brygge er det forbudt å skylle fisken i sjøen eller fornye vannet i fiskekummen, der hvor kloakk munner ut.
2. På sjøhus eller sjøbod hvor fisk mottas og tilvirkes skal gulvet være i forsvarlig stand og daglig rengjøres. Bod og utvalgslokale skal være tilstrekkelig oplyst. Der skal være springvann og vask, eventuelt med anbringelse av bunnkran til sikring mot frost, samt såpe og håndklær. Gulvet må være i forsvarlig stand og forsynt med avløp, således at det kan spyles og skrubbes rent. Disken hvor sådan finnes skal være klædd med sink og kassene hele og forsynt med håndtak.

Lokalet skal holdes rent, utluftet og fritt for stank. Slo og annet avfall skal daglig fjernes. Kasser, tønner og andre kjøreler som brukes til fiskehandelen samt vekter og andre redskaper skal rengjøres ordentlig hver dag snarest efter bruken.

3. Foregår fiskehandelen fra butikk, skal følgende bestemmelser gjelde:

I forretninger hvor fersk fisk forhandles sammen med andre matvarer, skal gulvet være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiale. Disken skal være klædd med sink eller plate av marmor, glass, sten eller kunststen. Tak og vegger skal være av sådant materiale at de lett kan holdes rene. Fiskekummer hvor sådanne finnes, skal være løse og av sådant materiale og således forarbeidet, at de lett lar sig tømme og rengjøre.

4. Saltning eller lagring av fisk må kun foregå på sådanne steder og på sådan måte, at nabolaget ikke generes av stank. Avfallet må bortbringes snarest mulig, og plass, redskaper og kasser rengjøres.
5. Død, fersk fisk, der tilbys til salg i tiden fra 15 april til 31 oktober, skal være sløiet.

§ 35.

XIII. Om bakerier.

1. Bakerier eller rum som står i åpen forbindelse hermed må ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være i slik stand at de lett kan vaskes. Hver dag og

12 juli.

etter endt arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Under rengjøring må bakverk omhyggelig tildekkes eller fjernes.

2. Bakeribedriften uvedkommende gjenstander som kan bidra til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrummene eller hindre disses rengjøring må ikke finnes i bakeriet eller de rum som står i åpen forbindelse med dette. Heller ikke må matrester, gafler, kniver, skjeer og matspann eller lignende opbevares i arbeidsrummene, likeså litt gangklær. Kull og annet brensel må ikke ligge løst utover gulvene, og aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet.
3. Trau, bord, hyller, plater, fjeler o. s. v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.
4. Smør, melk o. s. v. må opbevares i rene tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk må bare tillages for dagens behov. Strykevisker må være rene for hvert stoff og må hver dag rengjøres i kokende vann.
5. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før de bringes inn i bakeriet og innholdet tømmes i baketrau.
6. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, pipe og fyrstikker. Spyting er forbudt.
7. Under sitt arbeide må bakeren være iført egen, ren, hvit drakt, som ikke brukes utenfor bakeriet og som vaskes minst to ganger ukentlig.
8. I bakeriet skal det være vaskevannsstell, såpe og rene håndklær.
9. Bakerne må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før og etter deig- og brødlagningen. Likeledes vaskes hendene etter bruk av klosett.

Det er forbudt å beskjeftige personer i bakeriet, som har sår, byller eller utslett på hender eller armer.

10. Ombæring og utbringelse av brød og annet bakverk skal skje i rene kurver og kasser som er lukket eller forsynt med overbygning eller tett fastbunnet ren presentasjon.
11. Bakerier må ikke benyttes til klæsvask.
12. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

§ 36.

XIV. Om bevertninger.

1. Bevertningslokalet og alle til bedriften benyttede værelser samt kjøkkener må være sådan beliggende at de

12 juli.

får tilstrekkelig lys. Den effektive vindusflate skal utgjøre minst 1/10 av gulvflaten og minst ett vindu skal kunne åpnes. Rummene skal kunne opvarmes og utluftes tilstrekkelig. Gulv, vegger, vinduer og tak må være i sådan stand at de med letthet kan holdes rene. Lokale-
lene samt ganger og trapper skal holdes kunstig oplyst når de ikke er oplyst av dagslyset.

2. Alle til bedriften benyttede værelser skal daglig utluftes godt; hver dag skal gulvene og vinduspostene vaskes, og støv tørres av møblene med fuktig klut. Umalte bord, kjøkkenbenker, fjeler m. v. skal hver dag renskures. Minst 4 ganger om året skal alle møbler vaskes med varmt vann og såpe, eller gjøres grundig rene på annen av helserådets ordfører godkjent måte. Vegger og tak skal to ganger årlig enten males, hvittes eller vaskes. Tilsølte deler av veggene skal straks rengjøres. Vinduene skal vaskes og pusses så ofte det trenges, iallfall minst en gang månedlig. Ganger og trapper skal holdes rene, de skal vaskes minst 3 ganger i uken. Ved inngangsdøren skal anbringes fotskraper eller dørmatte som rengjøres hver dag. Tørr feining og tørr avstøvning er forbudt.

3. I alle rum som benyttes av gjestene kan helserådet påby at der skal finnes det nødvendige antall spyttebakker av en av helserådet godkjent størrelse og form. Spyttbakke-
kene, hvis bunn skal være dekket av sagmugg, torv eller lignende, skal daglig rengjøres og innholdet brennes eller behandles på annen av helserådet godkjent måte. Spyting på gulv, ganger og trapper er forbudt.

4. Brukt servise skal ordentlig rengjøres før det anbringes sammen med det rene. Urent servise må ikke tilbys noen gjest. Sprukne emaljekar må ikke benyttes. Kobberkar skal være vel fortinnet, og kopper eller glass med skår eller sprekker må ikke anvendes. Om opvask av servise (kopper og annet spisestell) i herberger, losjihus, pensjonater, hoteller, bevertningssteder og forsamlingslokaler hvor der foregår servering er utferdiget almindelige forskrifter for hele landet (jfr. kongelig resolusjon 2 februar og rundskrivelse 27 mars 1934. Den der påbudte plakat skal være hengt op eller slått op i ethvert kjøkken eller opvaskrum for slike lokaler. Skyller skal daglig fjernes fra lokalet.

5. Opbevaringssteder for matvarer skal være tørre og må kunne utluftes til fri luft. De skal gjøres grundig rene minst en gang månedlig, isskap(-kasser) dog minst en gang om uken. Melk, fløte og andre matvarer skal opbevares på sådan måte at de er beskyttet mot støv og

- annen forurensning, ikke får usmak av andre varer og heller ikke er tilgjengelig for fluer eller andre dyr. Opbevaringssted for matvarer må ikke benyttes som soverum. 12 juli.
6. Betjeningen skal være iført ren og ordentlig drakt. Matvarer må ikke håndteres med urene hender. Der skal alltid finnes rent vaskevann, såpe og håndklær til bruk for betjeningen, og verten må påse at dette benyttes efter behov. Personer med smittsom, stinkende eller væskende sykdom må ikke tillates å tilberede eller servere mat eller drikke for gjester.
 7. Det er forbudt å drikke av vannbeholderens øse. Vann skal serveres i glass eller kopp som etterpå rengjøres som under punkt 4 angitt. Matgryten må ikke benyttes til klæsvask, der heller ikke må foregå i herbergers eller bevertningers kjøkkener.
 8. Privetavlukkenes seter og gulv skal hver dag rengjøres. Hvor det anvendes privetbeholdere skal det daglig anvendes strømidler. Tømming av beholdere skal skje før enn de blir $\frac{3}{4}$ fulle. Også hvor der finnes binger skal strømidler anvendes, og tømming foretas 4 ganger årlig eller oftere om nødvendig for å undgå overfylling. På privetene skal finnes papir. Priveter som ikke får direkte lys utenfra, skal opplyses kunstig. Priveter og pissoarer skal legges således og holdes i sådan stand at stank derfra ikke trenger inn i værelser, kjøkken eller opbevaringssteder for matvarer og heller ikke generer nogen nabo. Helserådet kan gi ytterligere forskrifter for tømming og renhold, når det finner det påkrevet.
 9. Trekk på møblene skal være av stoff som er lett å holde rent og lett å desinfisere.
 10. De regler der gjelder bevertningssteder, gjelder også for forsamlingslokaler, hvor der foregår servering.

XV. Om herberger.

§ 37.

1. De bestemmelser, som ovenfor gjelder bevertningssteder, skal også gjelde for herberger.
2. Hver dag skal senger, som benyttes, bli oppredd, dyner og puter opristes og stå opslått 3 timer til utluftning. Utenpå overbredslet skal der være et varetrekk (tett lerretspose) som kan vaskes. Underlaget skal dekket med et laken. For hver ny losjerende skal der skiftes rent varetrekk, laken og putevar, og for samme losjerende skal de skiftes rene minst en gang i uken. Tilsølte sengekler, laken eller putevar skal straks ombyttes med rene. Helserådets ordfører skal efter samråd med politiet gi bestemmelse om hvor ofte og hvorledes desinfeksjon

12 juli.

- eller rensning skal foretas med sengklær som ikke kan vaskes, dette skal skje minst 4 ganger årlig.
3. I ethvert soveværelse skal der finnes vaskestell, rent vann, såpe og håndklær og lett adgang til rent drikkevann. Hvis der er flere losjerende på samme værelse, skal hver av dem ha særskilt håndklær, drikkeglass og såpestykke som skiftes nytt for hver losjerende. Drikkeglass og vaskevannsfat skal rengjøres hver dag. Det er forbudt å ha kam og hårbørste på soveværelsene til bruk for de losjerende.
 4. I ethvert soveværelse tillates kun så mange å sove at der faller minst 12 m³ luft på hvert individ, to barn under 10 år gjelder i så henseende for et individ. Dersom verten kommer til kunnskap om at han har hatt personer som lider av eller mistenkes for å lide av smittsom sykdom i losji eller kost, har han øieblikkelig å melde dette til helserådets ordfører og etterkomme de pålegg som denne gir ham.
 5. I ethvert værelse kan helserådets ordfører forlange et eksemplar av disse forskrifter opslått med angivelse av hvor mange som har lov å bo på værelset.

XVI. Om epidemiske sykdommer.

§ 38.

1. Når en tuberkuløs syk forandrer bopel skal melding derom skje til helserådets ordfører. Meldeplikten påhviler så vel den syke selv, som den husvert hvorfra og den husvert hvortil vedkommende flytter.
2. Ved bortsettelse av personer skal det skaffes attest for at så vel den, som utsettes, som forpleieren og dennes husstand ikke lider av akutt smittsom sykdom. Det er forbudt kvinner, som lider av venerisk sykdom å ta tjeneste som amme eller barnepike.
3. Ved optreden av sykdomstilfelle, som det kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar, som har å gjøre anmeldelse herom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, tillike dra omsorg for betryggende avsondring.
4. Mellem den syke og den som pleier ham (henne) og husets øvrige beboere må ikke være noe personlig samkvem.
5. Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander, som de benytter eller som den syke har benyttet de nærmeste dager før sykdommen brøt ut. Fødevarer må ikke opbevares i de rum, hvor den syke opholder sig.

6. Inntil læge er kommet til stede og har meddelt nærmere forskrifter, må alt samkvem mellom det sted, hvor sykdommen er optrådt, og andre steder ophøre. Særlig må personer, som hører til samme husstand som den syke ikke ha noe samkvem med andre og ikke på nogen måte delta i møter eller sammenkomster. 12 juli.
7. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig, hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskapielig eller annet øiemed må ikke holdes i det smittede hus eller på dets gårdsplass.
8. Når læge er kommet til stede skal han foreløbig treffe de anordninger og forføininger med hensyn til avsondringen av den syke, hans husfeller og omgivelser og om rensning av sykeværelset og de under sykdommen benyttede gjenstander, som sykdommens beskaffenhet krever, og med hensyn til andre sanitære forhold når dette finnes påkrevd. Det må overlates til lægens skjønn å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i ethvert fall nøie efterkommes, og er gjeldende inntil de tilbakeskalles av lægen selv eller opheves av helserådet eller dets ordfører.
9. Leveres det melk eller andre fødemidler til salg fra det sted, hvor sykdommen er optrådt, må dette ophøre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalte læge.
10. Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrådt må ikke søke skole, før tillatelse er meddelt av den tilkalte læge. Optrer sykdommen i lærerens husstand, og han bor i samme hus hvor skolen holdes, må skolen lukkes, inntil lægen har gitt nærmere bestemmelse.
11. Så snart meddelelse om det inntrufne sykdomstilfelle og de i den anledning trufne forføininger er kommet til helserådets ordfører, har denne å treffe de videre forføininger som efter tilfellets beskaffenhet er nødvendige.
12. Skolebarn som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom eller øiensykdom skal sendes hjem av læreren, som må gi dets foreldre eller foresatte skriftlig beskjed om, at barnet ikke kan komme på skolen igjen før det er rent og smittefritt. På samme måte skal skolebarn, som læreren antar lider av annen smittsom sykdom, bli sendt hjem med skriftlig opfordring om at læge må bli rådspurt.
13. Rum, hvor personer med smittsom sykdom har opholdt sig, skal renses efter anvisning av helserådets ordfører.
14. Utflytning av huset eller enkelte leiligheter kan påbys hvor farlig sykdom har optrådt, for at huset eller leiligheten kan bli betryggende desinfisert.

- 12 juli. 15. Med hensyn til basillebærere skal forholdes efter pålegg av helserådets ordfører for hvert enkelt tilfelle.

Om forholdsregler mot dem som utskiller tyfus eller paratyfusbasiller henvises til de derom ved kongelig resolusjon av 20 oktober 1933 for det hele land utferdigede forskrifter.

16. Lik av personer som er død av smittsom sykdom utenfor herredet må ikke bringes inn i herredet uten helserådets tillatelse, og bare under iakttagelse av de forsiktighetsregler som helserådet måtte bestemme.

XVII. Om helsevedtektenes gjennomførelse.

§ 39.

1. Undlater nogen innen den av helserådet satte frist å treffe de forføininger, som påhviler ham i henhold til helseforskriftene eller de av helserådet i hvert tilfelle lovlig fattede beslutninger, kan helserådet la forføiningene utføre på rette vedkommendes bekostning.
2. Er det i tvil om, hvem som skal etterkomme et påbud, har helserådet å holde sig til eieren.
3. Under særegne forhold kan helserådet innrømme avvikelser fra helseforskriftene.
4. Ordføreren kan alltid treffe avgjørelser på helserådets vegne, hvor en hurtig beslutning kreves, og det ikke er tid til å vente på, at saken behandles i helserådsmøte. Saken forellegges derefter snarest mulig for helserådet.
5. Helserådet bestemmer hvilke strøk i herredet er å anse som fettere bebygget.
6. Helseforskriftene blir i tilstrekkelig antall å trykke for herredskassens regning og å utdele gratis til alle hjem i bygden.
7. Overtredelse av helseforskriftene eller de med hjemmel av samme gitte forskrifter straffes efter den til enhver tid gjeldende lov.

§ 40. Disse vedtekter trer i kraft 3 — tre — måneder efter at de er stadfestet.

12 juli. Kongelig resolusjon.

Den ved kongelig resolusjon av 9 mars 1934 iverksatte importregulering for gummifottøi opheves fra og med 15 juli 1935.

12 juli. Kongelig resolusjon.

Arbeidsdepartementet bemyndiges til i samråd med Socialdepartementet og arbeidsformidlingsinspektøren å avgjøre søknader om disposisjon til veiarbeider av de til arbeidsløshetens bekjempelse bevilgede midler.

Utgeber: Byråchef M. Hofgaard